

BUNA
VESTIRE

THE FAITH

*January- March 2023
Volume 73 No.1*

PASTORAL LETTER FOR THE FEAST OF THE LORD'S RESURRECTION 2023

† NICOLAE

by the mercies of God

**Archbishop of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America and
Metropolitan of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas**

*To the Beloved Clergy and Orthodox Christians of our Holy Archdiocese,
peace and unwavering hope from Christ the Risen Lord,
and from us hierarchical blessings.*

*"Rejoice!" So they came and held Him by the feet and worshiped Him.
Then Jesus said to them, "Do not be afraid. Go and tell My brethren..."
(Matthew 28:9-10).*

**Most Reverend Fathers, Beloved Faithful,
Christ is risen!**

The Day of the Resurrection is a blessed occasion for us to proclaim to one another that Christ, Who accepted sufferings and death for us, **was not held by death, but He arose**. This news is communicated by the Myrrh-bearing women, the first *announcers* of the Resurrection, down to us, who *believe and confess* this wonder.

St. Mark the Evangelist is the one who relates the announcement of the angel to the Myrrhbearers: *"Now when the Sabbath was past, Mary Magdalene, Mary the mother of James, and Salome bought spices, that they might come and anoint Him. Very early in the morning, on the first day of the week, they came to the tomb when the sun had risen. And they said among themselves, 'Who will roll away the stone from the door of the tomb for us?' But when they looked up, they saw that the stone had been rolled away—for it was very large. And entering the tomb, they saw a young man clothed in a long white robe sitting on the right side; and they were alarmed. But he said to them, 'Do not be alarmed. You seek Jesus of Nazareth, who was crucified. He is risen! He is not here. See the place where they laid Him' (Mark 16:1-6)." Some of the Myrrhbearers are mentioned by name in this text, those women who followed Christ during His earthly mission: Mary Magdalene, whom Christ had delivered from the control of demons, Mary the Mother of James, and Salome. These are only a few of those who faithfully followed Christ, listened to His words, saw his divine healing and even life-giving power. These are those who followed Christ even in His sufferings and, together with the Mother of the Lord, saw Him crucified on the Cross. They came early in the morning to carry out the ritual anointing of the dead, which they had not been able to accomplish on Friday evening after He was taken down from the Cross. **Because of their love, faithfulness, and courage they were granted this announcement by the angel, and later, to meet with the Risen One.***

It is fitting for us to reflect a moment on the experience of these Myrrh-bearers. For their experience of meeting Christ is also our experience, of those of us who are in the Church, *baptized and chrismated*. The Word of the Gospel that we hear is the word of Christ Himself, which they also heard; the image of Christ that we kiss in the icon is the face that they also met, and, those who came early in the morning had caressed and placed in the grave. Our meeting with Christ God in the Church is also their meeting with Christ, the Incarnate Son of God. The emotion, joy, and hope that result from this meeting with Christ are the same. To them He says, *"Rejoice... and fear not."* St. John Chrysostom comments this way on the exhortation to joy: "they had seen something both frightening and wondrous: an empty tomb in which earlier they had seen the Lord placed. Therefore the angel even took them to see the tomb, that they might **be witnesses of two facts: that of the tomb and that of the resurrection.... Therefore they both rejoice and wonder**, and they receive the reward of their efforts: they are the first to have seen and announced not only what was spoken by the angel, but also what they themselves had seen." And St. Nikolai Velimirovich invites us as well to rejoice together with the Myrrh-bearers: "Come, brothers, come all you who fear death. Come near the risen Christ, near Christ Who raises you from the dead, and **He will heal you of death and of the fear**

of death... Come all you who seek health, power, beauty and joy. The source of all these is the Risen One! He awaits you all with mercy and does not desire that a one of you should perish".

This invitation to joy is followed by **the call to worship**. This same holy father explains this call: "Bow down before Him with your body and soul. Make yourselves one with Him in mind and thought. Embrace him from your whole heart, for you do not embrace a stranger, but the one who is closest to you and your best friend." It is fitting for us to worship the One who has granted us **the joy of the proclamation of the victory of life over death**. It is fitting for us to grasp the feet of Him who has crushed the head of the serpent (cf. Genesis 3:15) and has granted us again reconciliation with God. It is fitting for us to embrace the Giver of Life and to receive in our body through communion the One who has shown us the *"Way, the Truth, and the Life"* (cf. John 14:6).

If we have rejoiced together with the Myrrh-bearing women, if we have worshipped Him, the Risen One, it is fitting that we also receive **the call to proclamation**. The Myrrh-bearers were those who, after they had met the Risen Christ, proclaimed the Resurrection to the Apostles. In the words of St. John Chrysostom they can be called *the apostles to the Apostles*. They are the first announcers of the Resurrection with these hope-giving words: *Christ is risen!* Like them we too receive **the power to witness through the joy of meeting and of worshipping**. The meeting of the Myrrh-bearers with the Risen Christ reveals to us **our own Christian path**: of the joy of meeting (the word of the Gospel and the icon), followed by worship (communion with the Body and Blood of the Risen One) and being sent to proclaim the good news.

Most Reverend Fathers, Beloved Faithful,

Our world continues to be troubled by war, even between Orthodox brothers, by persecutions against Christians and the Church, even in countries that are called Orthodox, by the cultivation of a spirit of enmity, and by fear of an economic crisis. A Christian cannot defend himself, his family, and his community, if he does not follow the path described by this wonderful meeting on the morning of the Resurrection. Only the joy of meeting with the Risen Christ in the Church at the Divine Liturgy followed by the proclamation of this meeting to those under the power of the spirit of enmity and of division can conquer the *spirits of evil* of this world. Only a Christian clothed with the light of the Resurrection can bring light in the darkness of hatred. Only **the faith-filled proclamation of the Resurrection**, of the victory of life over sin and death can bring back peace and hope to our present troubled times.

I urge you all, priests and faithful, to preserve in your hearts and to share with our brothers during these days of the Resurrection, these few words: **rejoice, fear not, go....** May these words be for us a motive for a renewed hope that Christ, the victor over death, will bring peace even to our world.

I embrace you in Christ the Risen Lord and I wish you health and joyous Feast Days!

Truly He is risen!

Your Brother in Prayer to God,
† Metropolitan NICOLAE

Chicago, the Feast of the Lord's Resurrection, 2023

Notes

¹ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, PSB 23, București, 1994, p. 994.

² Sfântul Nicolae Velimirovici, *Predici*, Editura Ileana, București, p. 215-216.

³ Ibidem, p. 216.

THE FAITH

Credința

CONTENTS

COVER: ANNUNCIATION ICON

- 2 PASTORAL LETTER FOR THE FEAST OF THE LORD'S
RESURRECTION 2023 by His Eminence Metropolitan Nicolae
- 4 MAICA DOMNULUI, STÂLPUL CEL NECLINTIT
AL BISERICII
de Pr. Conf. Dr. Radu Bordeianu
- 8 MARIA EGIPTEANCA, MODEL DE ASCEZĂ
CARE DUCE LA SFÎNȚENIE
de Protos. Hrisostom Ciuciu, Mănăstirea Putna
- 12 VIAȚĂ DEPLINĂ PRIN CREDINȚĂ
de Arhidiacon Adrian Sorin Mihalache
- 15 SAINT TIKHON OF MOSCOW'S SERMON AT
THE SUNDAY OF ORTHODOXY
- 16 ROMANIAN ORTHODOX CHURCH'S HOLY SYNOD
MEETS FOR FIRST TIME THIS YEAR
- 17 MEMORIILE SFÂNTULUI LUCA AL CRIMEEI ȘI
AUTOBIOGRAFIA SPIRITUALĂ
de Protos. Dr. Maxim Morariu
- 20 NAȘTEREA LĂUNTRICĂ A LOGOSULUI CA
TRANSFORMARE A OMULUI ÎN LUMINĂ ȘI ÎN FOC
DUMNEZEIESC
de Protos. Lector Dr. Vasile Bîrzu
- 22 PACE TUTUROR, ÎNTR-O LUME TULBURATĂ
de Pr. Ștefan Drăgoi
- 23 ARHIMANDRITUL NEOFIT SCRIBAN DESPRE UNIREA ȘI
NEUNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE
de Pr. Prof. Dr. Theodor Damian
- 26 AROLA SPIRITUAL RETREAT
- 27 ROYA CAROLING WINTER CAMP
de Teodora Gîrlonța and Diana Vancea
- 29 ST. JOHN CASSIAN FEAST DAY AND CONCERT OF
TRONOS CHOIR AT SAN ANTONIO PARISH, TEXAS
de Fr. Valentin Ilies
- 30 INAUGURATION AND CONSECRATION OF THE SOCIAL
HALL OF ST. MARY'S CHURCH IN DACULA, GA
de Fr. Nicolae Clempuş
- 31 ÎMPREUNĂ ÎN RUGĂCIUNE. TABĂRA DE FAMILIE SFÂNTUL
SIMEON ȘI SFÂNTA ANA de Carmen Ognean
- 32 PASTORALĂ LA PRAZNICUL ÎNVIERII DOMNULUI 2023
de PS Ioan Casian

Opinions published in this magazine do not necessarily reflect the position of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas unless so stated.

ANNUAL SUBSCRIPTION:

USA, \$10.00

Canada, \$15.00

International, \$25.00

The Faith Magazine is published quarterly by the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas

Postmaster send address changes to Credința – The FAITH,
5410 North Newland Avenue, Chicago IL, 60656-2026, USA

Editorial Board:

His Eminence Metropolitan Nicolae

His Grace Bishop Ioan Casian

V. Rev. Fr. Vasile Mureșan

V. Rev. Fr. Daniel Ene

V. Rev. Fr. George Bazgan

Maica Domnului, stâlpul cel neclintit al Bisericii¹

Ne-am propus să vorbim despre Fecioara Maria și cum este ea reprezentată în Sfânta Scriptură. Ca să arătăm că Fecioara Maria este într-adevăr stâlpul cel neclintit al Bisericii, vom analiza câteva pasaje din Noul Testament, ca să vedem cât este de importantă Fecioara Maria pentru toți cei care citesc Biblia, deci nu numai pentru ortodocși, nu numai pentru catolici, ci pentru toți creștinii. În alte biserici creștine, rolul Fecioarei Maria este privit cu suspiciune și, de aceea, este important și pentru noi ca ortodocși să știm mai mult despre ce zice Sfânta Scriptură despre Fecioara și, de asemenea, să vedem cum am putea răspunde celor care consideră că rolul ei nu este suficient de pronunțat în Sfânta Scriptură. Într-adevăr, când ne uităm doar la Noul Testament, nu aflăm foarte mult despre viața Fecioarei Maria și, de aceea, noi, ortodocșii, citim și viața Fecioarei Maria intitulată, *Protoevanghelia lui Iacov*. Dar, Scripturile canonice, și anume cele scrise de Evangheliștii Matei, Marcu, Luca și Ioan vorbesc despre Fecioara Maria, în special Matei, Luca (și când spunem Luca ne referim la Evanghelia și la Faptele Apostolilor) și apoi Ioan. O să vedem că Fecioara Maria este pomenită foarte mult în Noul Testament. Desigur, cel mai mult știm despre Hristos, despre Sfinții Apostoli Petru și Pavel, dar personalitatea care este cunoscută cel mai mult după aceea este Fecioara Maria. Dacă într-adevăr este așa, rolul ei nu poate fi considerat marginal, rolul ei nu poate fi ceva ce am inventat noi, oamenii, ci este parte din revelația lui Dumnezeu, parte din revelația Sfintei Scripturi.

Ne vom apleca asupra câtorva pasaje din Sfânta Scriptură și vom vedea care este rolul Fecioarei Maria. Începem cu un pasaj din Evanghelia de la Luca, iar apoi vom vedea cum îl interpretăm în virtutea unor pasaje din Vechiul Testament și din Liturgia noastră ortodoxă, după care vom reveni la alte pasaje din Sfânta Scriptură.

În Evanghelia de la Luca, capitolul 1, versetele 26 și 27 citim: „*Iar în a șasea lună a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret. Către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar*

numele fecioarei era Maria”. Ce aflăm de aici? Faptul că există o legătură de rudenie între Maria și Elisabeta, Maria locuia în casa lui Iosif, în Nazaret, în regiunea Galileea, dar ei nu erau căsătoriți, Maria fiind doar logodită cu el. „*Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei*” (Luca 1, 28). Pentru credincioșii ortodocși sfârșitul versetului acesta este foarte important: „*Binecuvântată ești tu între femei*”. Se referă binecuvântarea aceasta doar la acel moment când îngerul Gavriil a salutat-o, sau se referă și pentru mai târziu? Vom afla răspunsul câteva versete mai târziu. „*Bucură-te*”, de asemenea, este o salutare pe care îngerul ar fi dat-o unei persoane de mare rang.

Versetul 29: „*Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta?*” Vedem de aici că este o închinăciune această salutare, de aceea Fecioara Maria s-a tulburat, ea știindu-se o tânără fată dintr-un sat foarte mic din Galileea, neînsemnat la vremea aceea.

„*Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu. Îi va da Lui tronul lui David, părințele Său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit*” (Luca 1, 30-33). Înțelegem din aceste versete cât de înfricoșătoare pot fi aceste cuvinte pentru Fecioara Maria. Mulți dintre noi, când am avut primul copil, tremuram de ceea ce va urma: Oare va fi sănătos? Oare nu va fi sănătos? Cât este de ușor să-l crești? Fecioara Maria era totuși o copilă, vă dați seama cât de tare s-a zdruncinat să audă așa ceva. Însă ea a aflat și că acest copil nu va fi un copil ca toți ceilalți, ci va fi un rege, va împărăți peste casa lui Iacov și nu va fi doar o împărăție temporară, ci Împărăția Lui nu va avea sfârșit. Foarte multe mame din vremea aceea sperau să-l nască pe Mesia, iar Mesia era așteptat ca unul ca va împărăți peste casa lui Iacov, dar nu neapărat până în veci, ci în sensul că îi va elibera de romani, iar Fecioara Maria aude că Împărăția Fiului ei nu va avea sfârșit.

¹ Prezentare în cadrul programului educațional „Cercetându-ți credința” al Mitropoliei Ortodoxe Române a celor două Americi via Zoom, 23 martie 2023.

„Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?” Înțelegem întrebarea Fecioarei. Nu are cum să se nască acest copil în mod normal, biologic. O să vedem din răspunsul îngerului că acest copil nu se va naște printr-o naștere naturală, ci printr-o naștere supranaturală. „Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca 1, 35). Asupra acestui verset este nevoie să ne aplecăm cu mai multă atenție. Fecioara Maria, o tânără care încă nu era căsătorită cu Iosif, primește vestea că va naște un fiu. Ea întreabă: Cum poate să fie așa, de vreme ce eu nu cunosc bărbat? Trebuie să ne gândim nu doar la nuanța retorică și teologică, ci și la nuanța practică. În vremea aceea, legile erau foarte aspre, iar dacă o femeie rămânea însărcinată nefiind căsătorită, era omorâtă cu pietre. Este un mod foarte crud de a pedepsi pe cineva, să arunci cu pietre într-o copilă până își pierde sufletul. Sfântul Grigorie de Nazianz spune că această lege este o lege foarte greșită. Legea nu este dreaptă și nu reflectă legea lui Moise. Aceasta este o lege făcută de bărbați. De ce legea nu pedepsește și pe bărbatul care a lăsat însărcinată o femeie, ci doar femeia este pedepsită? Sfântul Grigorie spune: pentru că legea a

fost făcută de bărbați (Predica 37 despre Matei 19,1).

Oare cum ar fi putut să înțeleagă Fecioara Maria despre Duhul Sfânt? Noi, creștinii, avem impresia că suntem primii care vorbim despre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Și așa este. Înseamnă aceasta că evreii din vremea respectivă nu cunoșteau pe Duhul Sfânt? Răspunsul este cât se poate de clar: Nu. Ba din contră, ei înțelegeau că Duhul Sfânt este Dumnezeu. Fără să atenteze la monoteismul lor, ei, totuși, undeva în timpul profeților târzii, au început să se gândească la anumite elemente din Vechiul Testament, din tradiția lor ebraică, ca fiind manifestări ale Duhului Sfânt. Până în vremurile în care vorbim noi despre Fecioara Maria, deja ideea că Duhul Sfânt este Dumnezeu este foarte puternic întipărită în mintea lor. După acest prim secol în care toată lumea știa cine e Duhul Sfânt, însă, ajungând în secolul IV, majoritatea creștinilor nu mai puteau vorbi suficient despre Duhul Sfânt. Atunci au fost toate controversele dinaintea Sinodului II Ecumenic. Pasajul acesta de la Luca ne arată că iudeii din primul secol îl cunoșteau pe Duhul Sfânt. Când creștinismul s-a depărtat de acest mediu iudaic, unii creștini au început să uite. Fecioara Maria, neîntrebând prea mult despre lucrarea Duhului Sfânt, lasă să se înțeleagă că ea cunoștea această lucrare a Duhului. De

asemenea, nu uitați că și dreptul Iosif se întreabă cum poate să rămână logodnica lui însărcinată, iar îngerul răspunde că Pruncul este de la Duhul Sfânt, răspuns care îi satisface pe amândoi pentru ca și Fecioara Maria și dreptul Iosif știau despre Duhul Sfânt.

Haideți să vedem un alt text din Vechiul Testament în care se vorbește despre ideea că Dumnezeu se pogoară și umbrește. Și anume, cartea a III-a a Regilor, capitolul 8, în care Regele Solomon aduce chivotul legii în Ierusalim, în templul pe care tocmai l-a construit. Preoții intră cu chivotul legii în Sfânta Sfințelor, iar după ce au lăsat acolo chivotul, au ieșit, întrucât „*un nor a umplut templul Domnului și nu au putut preoții să stea la slujbă, întrucât slava Domnului umpluse templul Domnului*” (III Regi, 8, 10-11). Norul, de asemenea, creează umbră. Ne aducem aminte ce spune Arhanghelul Gavriil: „*Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema*” (Luca 1,35). Cuvintele acestea: „slava”, „norul” ne duc pe noi cu gândul la Duhul Sfânt. În tradiția profeților mai vechi, acest lucru devine mult mai clar. Norul care îi ducea pe evrei în deșert este, de fapt, Duhul Sfânt. Vedem aici o paralelă între sfințirea templului din Ierusalim și Buna Vestire. Dacă în vremea lui Solomon s-a pogorât Duhul Sfânt și a umbrat templul iar prezența lui Dumnezeu s-a sălășluit între oameni, la Buna Vestire Duhul Sfânt se sălășluiește asupra Fecioarei, iar Fiul lui Dumnezeu începe să locuiască în ea. Fecioara Maria este ca un templu în care începe să locuiască Hristos.

Iată încă o paralelă. În timpul Sfintei Liturghii are loc un dialog interesant între în preot/arhiepiscop și diacon. În timpul Heruvicului, clerul aduce darurile care urmează să fie sfințite și le pune în Sfânta Sfințelor, care este Altarul. Aceste daruri vor deveni Trupul și Sângele Mântuitorului. Este același proces din timpul sfințirii templului lui Solomon și din momentul adumbririi Fecioarei Maria. La Sfânta Liturghie, preotul sau episcopul se întoarce spre diacon și îi spune: „Roagă-te pentru mine frate și împreună slujitorule”. Diaconul răspunde: „Duhul Sfânt să vină peste tine și puterea celui Preaînalt să te umbrească”. Observăm că diaconul răspunde cu aceleași cuvinte pe care Arhanghelul Gavriil le spune Fecioarei Maria. Preotul răspunde: „Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieții noastre”. Faptul că Duhul Sfânt vine peste slujitor și puterea celui Preaînalt îl umbrește, înseamnă că acum Hristos devine prezent și rămâne în viețile noastre ca preotul care liturghisește în toate zilele vieții noastre. La Liturghie, noi, preoții, îi împrumutăm lui Hristos limba, îi împrumutăm lui Hristos mâna, așa spune Sfântul Ioan Gură de Aur (*Predica 86* despre Ioan 20, 10-23). Acest lucru este posibil doar pentru că Duhul Sfânt s-a pogorât peste slujitori.

Iată ce se întâmplă la Epicleză. Preotul zice: „Trimite pe Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste

aceste daruri care sunt pune înainte...”. Ca și la Buna Vestire, Duhul Sfânt se pogoară asupra noastră și asupra darurilor, și astfel Duhul Sfânt este cel care face prezent pe Hristos în Biserică.

Astfel, acest text de la Buna Vestire are o explicație biblică, din Vechiul Testament. De asemenea, același lucru se întâmplă în Liturgia ortodoxă când aducem darurile în altar la Heruvic, și apoi la Epicleză ne rugăm ca Duhul Sfânt să se pogoare și să-L facă prezent pe Hristos în toată Biserica.

Evangelia de la Luca pomeneste Duhul Sfânt foarte des – nu mai puțin de 8 ori doar în primul capitol. De asemenea, aflăm despre Elisabeta care era înrudită cu Fecioara Maria, și care era însărcinată în luna a șasea, iar Fecioara Maria a venit să o viziteze: „*Și în acele zile, sculându-se Maria, s-a dus în grabă în ținutul muntos, într-o cetate a seminției lui Iuda. Și a intrat în casa lui Zaharia și a salutat pe Elisabeta. Iar când a auzit Elisabeta salutarea Mariei, pruncul a săltat în pântecelul ei și Elisabeta s-a umplut de Duh Sfânt. Și cu glas mare a strigat și a zis: Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu? Că iată, cum veni la urechile mele glasul salutării tale, pruncul a săltat de bucurie în pântecelul meu. Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul. Și a zis Maria: Mărește sufletul meu pe Domnul. Și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu, Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor fericii toate neamurile*” (Luca, 1, 39-48). Pentru noi, creștinii ortodocși, acest ultim verset este foarte important, pentru că arată în Sfânta Scriptură cum Fecioara Maria va fi fericită de acum înainte de toate neamurile. Adevărul este că în toate secolele și în toate locurile unde vor exista creștini, ei o vor fericii pe Fecioara Maria, pentru că ea este cea care, în smerenia sa, a acceptat să devină noua Evă, a acceptat voia lui Dumnezeu ca să-l primească pe Hristos în pântecelul ei. Acest text ne arată nouă că avem datoria să o fericim pe Fecioara Maria. De aceea este important să facem acatiste și paraclise și să-i dăm cinstea cuvenită. Toate aceste tradiții sunt în Scriptură, nu sunt ceva ce ortodocșii au inventat în afara Bibliei, de-a lungul istoriei, ci a fost ceva important dintru început: Fecioarei Maria i se datorează cinstea cuvenită.

După aceea, Fecioara Maria a rămas la Elisabeta aproximativ trei luni, deci după ce s-a născut Ioan Botezătorul, s-a întors la casa ei. Știm cu siguranță că atât atunci când a rămas însărcinată cât și după aceea, Maica Domnului a rămas fecioară. De exemplu, în Evangelia Sfântului Apostol Matei se pomeneste de câteva ori acest aspect: „*Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântecel de la Duhul Sfânt*” (Matei, 1, 18), de asemenea se împlinește profeția lui Isaia: „*Acestea*

toate s-au făcut ca să se împlinescă ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice: Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu” (Matei 1, 22-23). Iar la finalul capitoului se spune: „Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus” (Matei 1, 25).

Vedem că fără intervenție umană, fără un proces biologic ea a născut pe Hristos. Cum a născut? Știm cu toții, în Betleem, satul de unde a venit Iosif. Trebuie să ne închipuim cât de greu a fost să vină din Galileea, prin Ierusalim și să ajungă la Betleem. Acolo a născut Fecioara Maria într-un loc foarte smerit, unde au venit păstorii și apoi magii să cinstească pe Mesia. Evanghelistul Luca mărturisește: „mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinte” (Luca 2, 51).

Curând după aceea, familia sfântă merge la templul din Ierusalim. Era atunci obiceiul ca la 40 de zile, băiatul care deschide pântecele mamei este dus la templu pentru a fi binecuvântat. În Biserica noastră încă păstrăm această tradiție. Binecuvântarea la 40 de zile nu este un ritual de purificare a mamei, ci dedicarea copilului lui Dumnezeu. Când Hristos a fost dus la templu, Hristos a fost întâmpinat de dreptul Simeon și Proorocița Ana. Legea spunea așa: dacă o familie își poate permite, să aducă jertfă un miel, iar dacă familia este săracă să aducă doi porumbei. Fecioara Maria și dreptul Iosif au adus doi porumbei, ceea ce denotă că erau foarte săraci. Acesta este mediul în care s-a născut Hristos. El, care este Împăratul împăraților, S-a născut într-o familie atât de săracă încât nu au putut să-și permită nivelul maxim al legii care cerea să aducă un miel pentru jertfă. La templu, dreptul Simeon i-a întâmpinat și a spus către Fecioara Maria: „Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri. Și prin suflul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi” (Luca, 2, 34-34). Acestea sunt cuvinte foarte grele care vin surprinzător, într-un episod în care Simeon îți găsește eliberarea din această viață, acum că L-a văzut pe Mesia. Ca să înțelegem cuvintele dreptului Simeon, trebuie să ne gândim la Răstignirea Domnului. Cei dintre noi care suntem părinți, trupești sau duhovnicești, înțelegem aceste cuvinte deoarece suferința copiilor noștri este foarte greu de îndurat. Cu toții am prefera să suferim noi înșine decât copiii noștri. Aceste cuvinte: „prin suflul tău va trece sabie” se referă la faptul că Hristos s-a născut, a fost binecuvântat, dar a și fost scos din templu, schingiuit și răstignit.

După acest episod de la templu, dreptul Iosif a avut un vis ca să plece în Egipt, a luat-o pe Fecioara Maria și pe prunc și au plecat. Noi, cei care am emigrat în America sau în alte țări, cu siguranță înțelegem cât de greu este să crești copii într-un

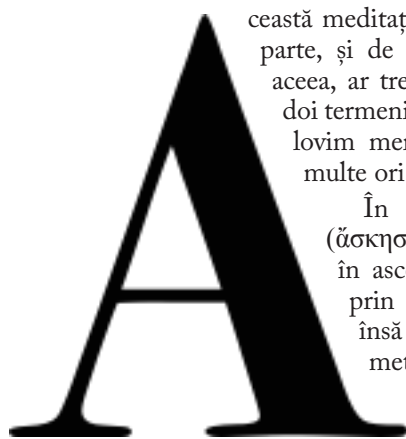
tărâm străin, fără ajutor. Probabil că noi înțelegem într-un mod diferit aceste versete. Înțelegem de asemenea că primii pași ai lui Hristos au fost într-o țară străină. De aceea în credința creștină avem datoria de a primi pe străini și pe refugiați.

Ne-am limitat astăzi la câteva texte biblice care se referă la începutul vieții Mântuitorului și cum ne ajută ele să aflăm despre Maica Domnului. Înainte să încheiem, este important să mai menționăm doar un lucru, și anume că Noul Testament vorbește despre frații și surorile lui Hristos. Când Mântuitorul se întoarce înapoi în locurile în care a crescut, nu este bine primit: „*Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria și frații Lui: Iacov și Iosif și Simon și Iuda? Și surorile Lui au nu sunt toate la noi?*” (Matei 13,55-56). Cine sunt frații și surorile lui Iisus? Noi, ortodocșii, spunem clar că după nașterea lui Hristos, Fecioara Maria nu a mai avut alți copii și a trăit în feciorie. Una dintre interpretări spune că aceștia ar putea fi verișori și astfel termenul pentru frați și surori este extins la toți care creșteau împreună în familia extinsă. O altă interpretare mai realistă este că dreptul Iosif era deja bătrân și a mai fost căsătorit și, mai apoi, a luat-o pe Fecioara Maria în grijă, dar nu ca și prima soție cu care a avut copii. Din cauza vârstei lui înaintate, după ce Hristos împlineste 12 ani, dreptul Iosif nu mai este menționat, ceea ce înseamnă că cel mai probabil murise. Dacă lucrurile sunt într-adevăr așa, înseamnă că Fecioara Maria a devenit mamă adoptivă pentru copiii lui Iosif din cealaltă căsătorie. Eu prefer această posibilitate care afirmă frumusețea familiilor care adoptă copii sau a părinților care au grijă nu numai de copiii lor biologici, ci și de cei orfani sau înfiați.

În concluzie, Fecioara Maria nu este un caracter marginal în Evanghelii, ci din contră, chiar și din puținele texte analizate aici, aflăm foarte multe despre viața ei, despre caracterul ei, despre cum trebuie să o ferim, că trebuie să fim ca Elisabeta care a cinstit-o și ca Arhanghelul Gavriil care a salutat-o. Am aflat că Fecioara Maria, atunci când a primit vestea nașterii, a devenit Sfânta Sfintelor ca și templul din Ierusalim din timpul lui Solomon. Mai ales, noi devenim ca Fecioara Maria atunci când ne împărtășim și primim pe Hristos în trupul nostru. De aceea spunem că Fecioara Maria este stâlpu cel neclintit al Bisericii.

**Pr. Conf. Dr. Radu Bordeianu,
Duquesne University, Pittsburgh, PA**

Maria Egipteanca, model de asceză care duce la sfințenie

această meditație este legată de asceză, pe de o parte, și de sfințenie, pe de altă parte. De aceea, ar trebui mai întâi să lămurim acești doi termeni: *asceza* și *sfințenia*. De aceștia ne lovim mereu și de ei ne și încurcăm de multe ori.

În limba greacă, cuvântul asceză (ἄσκησις) înseamnă „exercițiu”. Așadar, în asceză este vorba despre metodele prin care ne putem căli și desăvârși, însă trebuie să știm că acestea sunt metode aplicate la condiția noastră

umană. Acest lucru este pe de o parte foarte important și chiar înălțător, pentru că

Dumnezeu Se coboară la nivelul nostru, necreatul se coboară la nivelul creatului, dar pe de altă parte este și înfricoșător pentru că, de foarte multe ori, îl obligăm pe Dumnezeu să Se coboare la un nivel la care noi înșine ne-am coborât. Sfințenia înseamnă împreună-lucrare dintre om și Dumnezeu, dar pentru a fi împreună-lucrare și pentru ca această lucrare să rămână în slujba iubirii, atunci ar trebui ca mișcările noastre să fie mișcări de întâmpinare reciprocă așa încât Dumnezeu coborându-Se spre noi ar trebui să ne găsească în urcuș. Nicidecum noi să rămânem în starea în care suntem, în cădere liberă, și să-L obligăm pe Dumnezeu să coboare după noi. Sfânta Maria a arătat lucrul acesta cu prisosință și înainte de întoarcere, dar și după întoarcere.

Asceza are două componente principale: o componentă de testare (verificare) și o componentă de călire, de formare. Noi lăsăm în uitare primul aspect. Noi nu ne mai verificăm pe noi înșine. Și se întâmplă cu mulți dintre noi așa cum se întâmplă cu acei ogari care alergau după un iepure. La început a fost un singur ogar care s-a luat după iepure, apoi a venit un al doilea ogar care, văzându-l pe primul ogar urmărind iepurele, s-a luat și el după ei. După aceea rând pe rând s-au adăugat și alți ogari, doar că ogarii din urmă alergau după ogarii de dinaintea lor, astfel încât, atunci când iepurele a reușit să scape, primul ogar s-a oprit, dar ceilalți au continuat să alerge fără să își dea seama că alergă degeaba. De multe ori așa facem și noi, dacă nu ne verificăm pe noi înșine, dacă nu ne reprecizăm mereu poziția. Unde sunt eu, sunt bine? Ceea ce fac eu îi place lui Dumnezeu? Am rămas eu în chemarea pe care El mi-a făcut-o? E urcuș acesta, sau mă afund și mai mult? Fără această continuă verificare nu reușim nimic. Ne trezim în cele din urmă în aceleași păcate. De aceea Hristos spune: „*Eu v-am spus că Eu sunt, dacă nu veți crede, veți muri în păcatele*

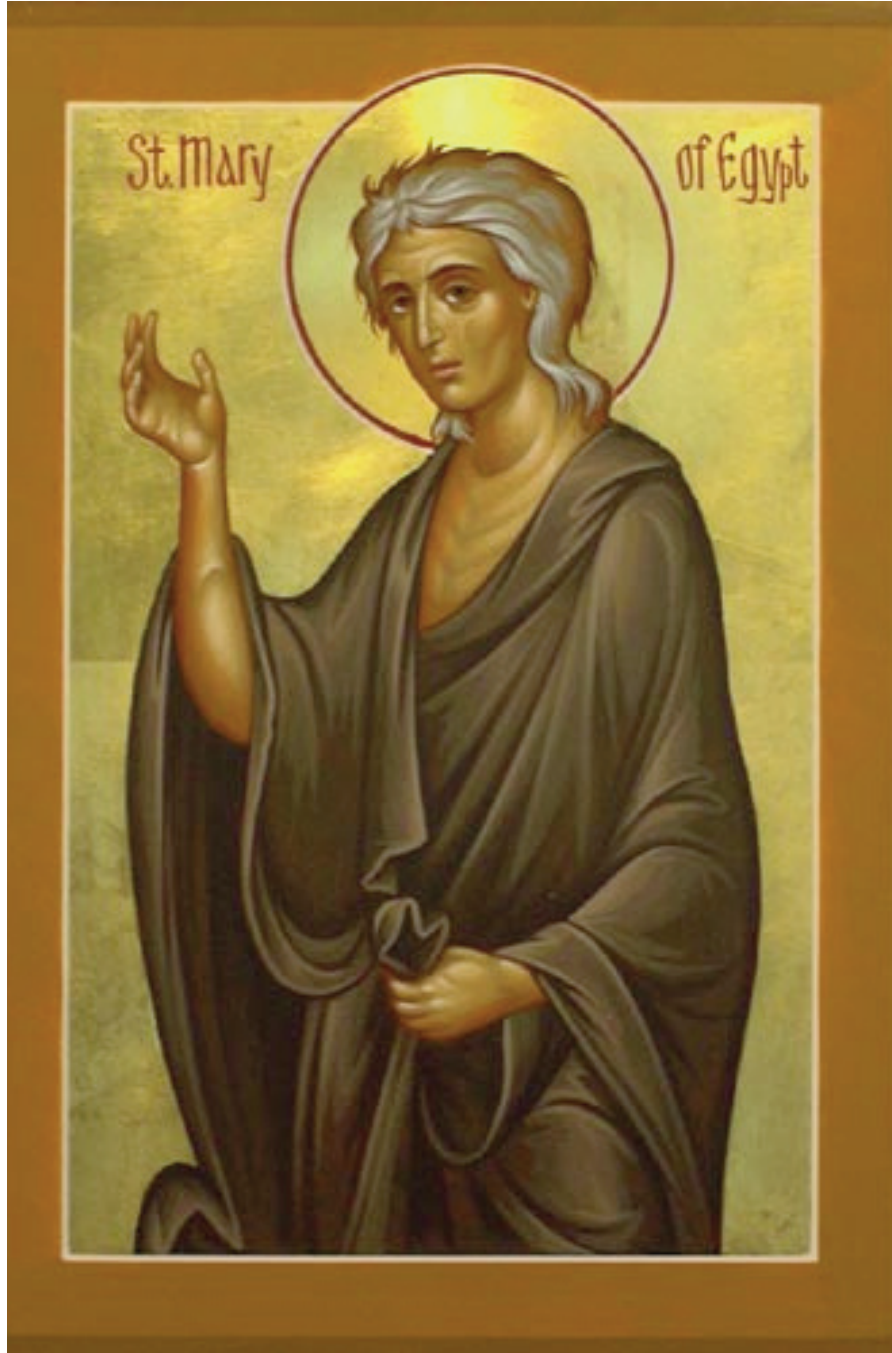
voastre” (In 8, 24). Dacă ne vom uita doar la noi înșine și ne reglăm asceza doar în funcție de nevoile noastre, o să murim în păcatele noastre. Este o pildă în Pateric care spune astfel: „Dacă cineva știe că este un loc în care se poate folosi duhovnicește, dar nu se duce din pricina neputinței trupului, acela nu crede că există Dumnezeu”. Ce face acesta despre care vorbește cuvântul din Pateric? Se verifică pe sine, dar se verifică raportându-se tot la sine, raportându-se la trup, nu la Dumnezeu.

Asceza nu este doar o înfrânare, nu este un exercițiu aplicat doar sufletului. Nici măcar moartea nu poate să despartă sufletul de trup, de aceea asceza se adresează și trupului, dar și sufletului, în egală măsură. Bineînțeles că se adresează mai întâi trupului, pentru că el este cel mai inert, adică cel care ne ridică cele mai multe probleme. Asta și din cauză că este strâns, încorsetat de acele haine de piele pe care le-a căpătat omul la cădere, dar și pentru că trupul este viclean. În Psalmi avem următorul pasaj: „*Mincinos este calul spre izbăvire și cu mulțimea puterii lui nu te va mântui*” (Ps 32, 17). Calul este trupul, spun Sfinții Părinți, care, pentru a scăpa de greu începe să mintă, căutând tot felul de îndreptățiri: Nu mai pot, îmi e rău etc. Începe să mintă căutând confortul, dorind (chipurile) să se întărească. Dar cu cât trupul se întărește mai mult, cu atât sufletul slăbește. Întărirea trupului înseamnă o alipire de pământ, înseamnă o mutare a centrului nostru de greutate din ce în ce mai aproape de pământ și mai departe, spre iad. Centrul de greutate poate fi înțeles și ca acea comoară despre care vorbea Hristos: „*Unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta*” (Mt 6, 21). Dacă acest centru se mută dinspre cer spre pământ, dinspre Dumnezeu spre mine, atunci e semn că trupul se întărește mai întâi. Sufletul are și el inerția lui, însă nu are viclenia trupului. Sufletului îi este suficient să fie așezat în fața conștiinței. Părintele Proclu așa ne învață: „Vă opriți și întrebați conștiința: «Conștiință, spune-mi drept: dacă mor acum, mă mântuiesc sau nu?» Iar conștiința care nu minte niciodată, vă va răspunde drept”. Conștiința, fiind glasul lui Dumnezeu în om, este mai aproape de suflet decât de trup, de aceea în suflet intră mult mai greu viclenia, căci este păzit de conștiință. De aceea mai întâi asceza se adresează trupului și după aceea sufletului. De aceea ni se pare nouă că asceza se adresează trupului. De aceea căutăm doar îndreptățiri. Sufletul, pentru că este puțin mai în spate, rămâne în tăcere.

Cât despre sfințenie, trebuie să înțelegem două aspecte. Sfințenia ca definiție înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu (și pe semenii) până într-acolo încât să nu

mai fii conștient de tine, ci doar de El. Să te apleci cu dragoste asupra celui alt fără să te mai întorci către tine. Din perspectivă ascetică, sau al modului în care privim lucrurile astfel încât să ne găsim așezați în drumul către sfințenie, putem identifica două părți. Prima parte a sfințeniei, care este și cea mai importantă, este *alegerea*. Sfințenia este chestiune de alegere, pentru că este chestiune de relație. Al doilea aspect este transcendentul. Sfințenia nu este ceva care aparține dimensiunii umane; sfințenia începe de acolo de unde omul nu mai poate să dea nimic. Când omul și-a atins maximul de valoare, înseamnă că el și-a atins abia pragul propriei sale limitări. Este pragul de sus, dar este totuși un prag. Atunci omul poate fi numit doar moral sau sufletesc, nicidecum sfânt. Sfințenia abia acum este pe cale să înceapă, după ce omul va depăși acest prag. Problema este că omul singur nu poate face acest lucru; el a făcut deja tot ceea ce era omenește posibil. El se poate ridica deasupra acelui prag doar dacă este tras. De aceea, din acel moment, lui nu-i rămâne altceva de făcut, decât să-și întindă mâinile către cer, astfel încât Dumnezeu să-l apuce și să-l tragă la Sine. Sfințenia este așadar locul dintre cer și pământ, loc care nu aparține deloc pământului, dar nu aparține în mod definitiv nici cerului, fiind doar un spațiu de întâlnire între Dumnezeu și om. Alegerea omului este esențială, deoarece este mărturia pe care o așteaptă relația pentru a putea începe. Dacă alegerea este făcută din iubire, relația începe. Dacă este o alegere egoistă, relația încă nu începe. Dumnezeu Se coboară doar în condiția în care creatul se deschide și se străduiește să se curețe pe sine, ca să primească neCreatul. Dumnezeu nu face niciodată nimic de unul singur. Este relație și relația implică o construire reciprocă și o implicare, o angajare reciprocă din iubire. Ca să începi drumul către sfințenie trebuie să știi ce vrei, și să înțelegi că ai chemarea de a tinde către lucrurile cele mai înalte: „*Căutați darurile cele mai bune*” (1 Co 12, 31).

Sfânta Maria Egipteanca a arătat de la bun început că știe ce vrea. La început a fost prostituată, și asta prin propria sa alegere. I-a plăcut desfrânarea și nu a ascuns acest lucru. A făcut alegerea conformă cu dorința inimii ei. Ceea ce a dorit aceasta a căutat. De acest lucru noi nu ne-am învrednicit. Noi nu știm ce vrem. De foarte multe ori alergăm la scuze, sau dăm vina pe altceva când suntem întrebați: De ce am făcut asta? Noi nu răspundem: pentru că așa am vrut eu! Aceasta este alegerea și mi-o asum. Sfânta Maria a căutat desfrânarea și s-a afundat în patimi, dar chiar și așa rămâne un model pentru noi, pentru că a plecat de la fundul gropii, în care noi nu ne-am învrednicit să ajungem. Spun aceasta că „nu ne-am învrednicit”, nu pentru că este bine să fii în fundul gropii, ci pentru că nu ne asumăm starea, noi nu recunoaștem că desfrânăm din propria inițiativă, că ne îmbătăm din propria inițiativă, că ne îndepărtăm de Dumnezeu din propria inițiativă. Aceasta este o foarte mare problemă, pentru că o relație adevărată se construiește pe autenticitate, nu pe minuni. Nu poți să intri într-o relație, ipocrit fiind, arătându-te ca fiind ceea ce nu ești. Ca să ieși din păcătoșenia aceasta, trebuie să

înțelegi, să ai încredere în faptul că iubirea își găsește singură resurse pentru a se vindeca și pe sine, la fel cum poate vindeca – de una singură – și alte patimi. Se poate spune despre Sf. Maria Egipteanca că s-a împlinit cu ea cuvântul Mântuitorului: „*Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit*” (Lc 7, 47).

Sfântul Ioan Scărarul pune înaintea ochilor noștri o scară (Duminica Sf. Ioan Scărarul precedă Duminica Sf. Maria Egipteanca), iar Sf. Maria Egipteanca ne arată cum să urcăm pe această scară. Sfântul Ioan ne spune că acest cuvânt al Mântuitorului: „*Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit*”, înseamnă că Sfânta aceasta a reușit să schimbe iubirea pentru cele trupești în iubire pentru Hristos. Se cere un mare efort însă, chiar și cu cel efort, dacă nu ești autentic, dacă nu ești sincer, cu tine în primul rând, iar apoi cu Dumnezeu, în al doilea rând, nu vei reuși. Pentru că a fost sinceră, a fost autentică, a putut să vadă foarte limpede în sufletul său dincolo de aceste dorințe superficiale.

Oricât de adânc ar intra păcatul desfrânării, tot rămâne la suprafață. Desfrânarea aceasta are două aspecte, în funcție de cum privim lucrurile: Dacă privim la trup, desfrânarea se traduce prin *curvie*, iar dacă privim la suflet, desfrânarea se traduce prin *trădare*, prin *necredincioșie*. Îi trebuie timp curviei să se transforme în infidelitate. De aceea, nu este chiar atât de greu să pătrunzi dincolo de aceste dorințe pătimașe care – tocmai pentru că sunt carnale – sunt superficiale și să vezi că în interior, adânc îngropat, se află o dorință mai înaltă. Așa se face că, ajungând la Ierusalim, din curiozitate, a încercat să intre și ea să se închine. Pentru că nu a putut, ea a înțeles imediat că acolo, cu ea, se întâmplă ceva care este mai presus de ea. Noi nu înțelegem lucrurile acestea. Noi înțelegem superficial: Dumnezeu a oprit-o, pentru că era necurată, atât. Însă lucrurile nu stau chiar așa. Dumnezeu dacă respinge, respinge pentru a chema. Unii numesc aceasta psihologie inversă, eu aș numi-o gândirea pozitivă, iubitoare a lui Dumnezeu care, cum spune în slujbele noastre: prin cele potrivnice le dobândește pe cele asemenea.

Așadar, prima chemare la sfințenie a fost dăruită Sfintei Maria atunci când nu a fost lăsată să intre în biserică. De ce știm lucrul acesta? Pentru că i s-a făcut cunoscut inimii ei că se întâmplă ceva mai presus de firea omenească, lucru ce dat naștere în inima ei la o atracție mai mare. Știm de la Părinți, că așa putem distinge o înșelare de o minune: după roade. Dacă lasă în urmă un duh de pocăință, dacă lasă un duh de smerenie, și nu de deznădejde sau de mândrie, atunci știm că este de la Dumnezeu. Iată că, în acel moment, Maria și-a schimbat dorința. Dacă până atunci și-a dorit o iubire de trupuri, de această dată și-a dorit ceva mai mult, a vrut o iubire care să depășească tot ceea ce știuse ea până atunci. Simțea faptul că, deși nu avea dreptul la această iubire, nu a fost refuzată cu totul. Dumnezeu lasă mereu o porțiță deschisă pentru a lăsa cale liberă ascezei noastre, ca noi să ne putem verifica dorințele și să ni le curățim, astfel încât să ne putem îndrepta spre răsplata pusă înainte.

Foarte multă vreme m-am chinuit să înțeleg cum de Sf. Maria s-a dus să ceară ajutor prima dată la Maica Domnului, cea mai curată decât soarele. Cum de s-a dus ea, cea mai murdară, să ceară ajutor de la cea mai curată? Cum de nu i-a fost frică, rușine? Vă imaginați pe cineva plin de noroi apropiindu-se de o mireasă în rochie albă, căzându-i la picioare și agățându-se de ea? Cum se poate întâmpla aceasta? Doar așa ne putem explica, prin faptul că Sfânta Maria a simțit în acea respingere a lui Dumnezeu și o chemare irezistibilă. A simțit și că respingerea ei este cauzată de necurăția ei, dar asta a făcut-o să înțeleagă acea chemare ca fiind o chemare la un alt fel de feciorie, mai înaltă, potrivită cu Cel Care o chema. Și apoi, cine să te înțeleagă că ești gata să mori pentru această feciorie, decât aceea care a gustat din ea în mod deplin? Este o înșelare să credem că doar cel care a gustat păcatul înțelege gravitatea lui. dimpotrivă,

abia cel care nu a gustat păcatul înțelege mai mult gravitatea lui, pentru că știe ce este aceea curăție mai presus de fire. Pentru că știe ce înseamnă fecioria, Maica Domnului înțelege știe și cât de îngrozitor este să nu o ai. Doar Maica Domnului putea să o înțeleagă și să o creadă pe Maria. Maica Domnului a știut că Maria își dorea să facă schimb, să schimbe o iubire cu o altă iubire. Cine putea să depășească o altă necurăție, decât însăși curăția?! Nu te duci la cel care nu a cunoscut adevărata curăție dacă vrei să fii imaculat, nu te duci la cel murdar dacă vrei să te cureți. Iată că Sfânta Maria a înțeles definiția a ceea ce înseamnă ascultare de Dumnezeu. Cred că, sufletește, Sf. Maria a fost la fel ca și Sf. Siluan, pe muchie de cuțit. A simțit iadul văzând chemarea din partea curăției, dar înțelegând și că este refuzată. Când ești în iad nu poți să ceri oricui să te scoată de acolo. Ce a spus Dumnezeu Sfântului Siluan? „Cel mândru pururea suferă din partea dracilor!” I-a spus că nu e suficient doar să ții mintea în iad, trebuie nici să nu deznădăjduiești. Cum să nu deznădăjduiești fiind în iad? Doar punând încrederea în Cel care biruie iadul.

Sf. Ioan Scărarul dă această definiție a ascultării: „este o lepădare a judecății dintr-o bogăție a judecății”. Ce înseamnă lucrul acesta? Refuzi propria ta logică pentru că îți dorești o logică mai înaltă, o lepădare a judecății proprii dintr-o bogăție a judecății; ai arătat faptul că ai o judecată mai înaltă doar pentru că ai ales-o pe cea care este mai presus decât toate judecățile, ai ales voia lui Dumnezeu. Iată că acum se arată cu adevărat la Sf. Maria Egipteanca ceea ce spuneam că este esențial în sfințenie: alegerea. Acum alegerea s-a curățit în ea.

Vedem din viața Sf. Maria Egipteanca că sunt trei tipuri de asceză care duc la trei tipuri de sfințenie: 1. Asceza Sf. Maria, 2. Asceza Cuv. Zosima și 3. Asceza părinților de la M-reă la care a fost trimis Cuviosul Zosima. Corespunzător acestor tipuri de asceză, avem și trei tipuri de alegere. Cel mai înalt, cel al Sfintei Maria, este al celui care Îl caută pe Dumnezeu, în pofida impulsurilor interioare sau a ceea ce se întâmplă în jur. Acela Îl urmărește pe Dumnezeu la fel cum își urmărește vânătorul prada. Al doilea tip de alegere aparține celor care sunt căutați de Dumnezeu. La Zosima a venit Dumnezeu pentru că a văzut că ajunsese într-o stare de plafonare. Atunci Dumnezeu l-a căutat, la fel cum odinioară îl căuta în Rai pe Adam și l-a trimis la acea mănăstire. Este și al treilea tip de alegere, a celor care vin la Dumnezeu datorită influenței din partea celorlalți. În această categorie intră părinții din mănăstirea respectivă.

Cel mai interesant mi se pare cazul părinților din mănăstire. Ce au făcut ei să fie pe acest loc trei? Pustia, rânduiala pe care o aveau ei, împărțirea trupeză și sufletească, după care pleau în pustie. Fiecare era singur cu lupta sa. Această rânduială este atât de înaltă și totuși atât de aproape de noi, încât și Sfântul Zosima – care îi întrecuse pe toți cei din vremea lui în nevoiță –, după ce a înmormântat-o pe

Sfânta Maria, a rămas acolo până la sfârșitul vieții. În primul rând, faptul că se duceau în pustie arată că ei ieșeau în întâmpinarea voinței lui Dumnezeu; chemarea în pustie este un leit-motiv în Vechiul Testament, dar și în Noul Testament (și cu atât mai mult în vremea care a urmat Noului Testament, vremea Sfinților Părinți), pentru că este locul în care viața este cu neputință, locul în care singura nădejde de a trăi este Singur Dumnezeu. Ne aducem aminte de ceea ce spunea Sf. Sofronie: „A învăța să trăiești creștinește este cu neputință, doar a învăța să mori creștinește este cu putință”. În pustie se împlinește la modul cel mai desăvârșit cuvântul Mântuitorului: „*cel care își va pierde viața pentru Mine, și-o va câștiga*” (Mt 10, 39). Prin urmare, părinții aceștia plecau în pustie și rămâneau cu Dumnezeu. În același timp ei plecau în pustie înarmați cu nădejdea că și ceilalți părinți duceau același război ca și ei deoarece, deși erau fiecare în parte singuri în pustie, erau toți ca unul. Este deschiderea și începutul urcușului pe care Îl întâmpini și tu ca om pe Dumnezeu.

Sfânta Maria ne arată desăvârșirea ascezei – asceză la care Sfântul Zosima nu putea nici să viseze – însă de acest model avem nevoie pentru a ne putea repreciza poziția, pentru a ne verifica pe noi înșine, dacă suntem bine, dacă Dumnezeu este Cel pe Care Îl căutăm. Știm din viața Sfintei Maria că, atunci când a primit cuvânt de la Maica Domnului să meargă în pustia Iordanului, s-a spovedit și a primit de la preot două pâini. Dar după ce a trecut Iordanul, pâinile s-au făcut ca piatra. Nici măcar acel ajutor care a venit de la Biserica nu a ajuns la ea. Spunea Sf. Teofan Zăvorâtul că atunci când Dumnezeu îți dă un dar, iar tu îl refuzi, în acel moment îl faci dator pe Dumnezeu. Însă, atunci când Dumnezeu nu îți îngăduie o plăcere anume (cum este postul), sau feluri de mâncare și tu totuși te îndreptățești și te îndulcești de acele plăceri, tu în acel moment îl obligi pe Dumnezeu să Se coboare după tine. Dumnezeu nu i-a îngăduit Sfintei Maria Egipteanca nici măcar minimum necesar. Groapa în care stătea Maria era foarte adâncă. Dacă în cazul lui Iov, diavolul a fost la Dumnezeu pentru a-I cere să-l încerce pe Iov, cu atât mai mult avea acum aceeași putere să facă la fel cu Maria. Se vede în viața Mariei că a urât păcatul mai mult decât l-a iubit. A urât păcatul cu mai multă forță decât aceea cu care l-a iubit. Lucrul acesta nu se poate face de către om decât într-o singură condiție. Ura nu poate să se susțină singură, pentru că este construită pe rău. În ceea ce privește răul, acesta nu se poate susține pe sine într-o existență; are nevoie de un bine, cât de mic, pentru a putea exista. De aceea nici ura nu are putere să crească de una singură, decât dacă este cea ură binecuvântată: „Cu ură desăvârșită i-am urât” (Ps 138, 22; vezi și Ps 4, 4). În acest caz, fiind vorba de ură împotriva păcatului, vorbim despre o ură binecuvântată.

Dumnezeu o îngăduie, dar nu o ajută să crească. Ajutorul acesta trebuie să vină doar de la iubirea celui care urăște păcatul; doar iubind virtutea poți să te întorci cu ură împotriva păcatului. De aici înțelegem faptul că Sfânta Maria a schimbat iubirea de trup în iubire față de Hristos. Exact atâția ani cât a desfrânat, tot atâția ani s-a luptat cu păcatul desfrânării. Aici se vede mai degrabă mila lui Dumnezeu, decât dreptatea Lui. Lupta ei ar fi trebuit să dureze mult mai mult, după dreptate vorbind, pentru că dacă la păcat o ajutasese și trupul (nu mai vorbim de diavol), acum se întorsese împotriva ei. Dumnezeu i-a călit credincioșia. Când veneau ispitele desfrânării asupra ei, Maria se arunca cu capul la pământ și își dorea mai bine să moară decât să păcătuiască. Prin aceasta a învins nu numai aspectul trupesc, cât și cel sufletesc al desfrânării (curvia și infidelitatea). Până la moarte – ba am spune că dincolo de moarte chiar – a rămas credincioasă Sf. Maria lui Dumnezeu.

Ascultându-L pe Dumnezeu în felul acesta, fiind credincioasă până într-acolo încât când nu se mai împărtășea deloc de hrana trupească, Sfânta Maria L-a obligat pe Dumnezeu să o învețe. Sfânta Maria a devenit învățată direct de Dumnezeu. Astfel încât, Maria l-a uimit chiar și pe Cuviosul Zosima de felul în care știa Scriptura. Acesta este un alt semn al sfințeniei. Exact cum spunea Sf. Ap. Pavel: „*nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*” (Ga 2, 20), iar în altă parte: „*avem mintea lui Hristos*” (1 Co 2, 16). Adevărata ascultare duce până acolo unde tu nu îți mai aparții deloc. Cu adevărat Maria Egipteanca este cea care L-a lăsat pe Dumnezeu să vorbească în ea, să lucreze minuni prin ea, pentru că ea L-a obligat pe Dumnezeu. Atât de mult s-a ținut după El, L-a urmărit, încât Dumnezeu nu doar că S-a coborât la ea, a intrat în ea, a locuit în ea și a ridicat-o la Ceruri. Doar în acest fel asceza își poate atinge menirea, adică sfințenia. Atât timp cât încă mă complac în păcate, cât încă mai vreau să fiu și sătul cu trupul, dar și cu sufletul plin de Dumnezeu, nu se poate. Nouă, la călugărie, ni se spune: „Ai grijă dar, Cui te făgăduiești, de Cine te apropii și de cine te depărtezi!” Asceza, dacă nu se duce în direcția lepădării de sine pentru a-I face loc lui Dumnezeu înăuntru, nu ajunge la sfințenie. Dacă asceza nu caută să repare ceea ce a stricat Adam, atunci este o lucrare a demonilor. Asceza nu ne ajută să devenim mai buni, ci asceza ne ajută să-L putem primi pe Dumnezeu în noi. Asceza este *despre Dumnezeu* și nu *despre mine*.

**Protos. Hrisostom Ciuciu,
Mănăstirea Putna**

VIATĂ DEPLINĂ PRIN CREDINȚĂ

E simplu și obișnuit să exprimăm Simbolul niceo-constantinopolitan ca formulare concentrată a adevărului de credință. Însă punerea întregii vieți într-un acord deplin cu ceea ce mărturisim prin cuvintele lui reprezintă vârful cel mai îndepărtat și cel mai înalt al vieții omenești, situat la antipodul oricărei existențe superficiale, anume sfințenia! În ambele situații, e vorba despre aceeași mărturisire de credință, însă deosebirea o face modul în care ne însușim ceea ce afirmăm în ea, cât de hotărâți suntem în umplerea vieții cu ceea ce afirmăm propriu-zis în mărturisirea de credință.

Dornici să împlinească ostenele devenirii spirituale, Sfinții Părinți au ajuns să distingă mai multe aspecte în faptul credinței, desprinzând ceea ce este autentic de formele slabe ale credinței și indicând, în ultimă instanță, un drum al viețuirii autentice în Adevăr.

Cu referire la credință sunt posibile multe distincții. Într-o accepțiune generală, prezentă și la unii autori patristici, s-ar putea distinge cu ușurință, de exemplu, între o credință privind existența lui Dumnezeu și o alta, mai profundă, anume credința în El. În același timp, în câteva locuri din Epistolele Noului Testament se operează o altă distincție, între credința din auz (Romani 10, 17) și credința ca temelie, ca *adeverire a celor nădăjduite* (Evrei 11, 1). Patriarhul Calist scrie, de asemenea, că "... este o credință care ia ființă prin cuvântul simplu și deci are nevoie de dovedire" și o alta "care nu are deloc nevoie de dovedire, sădind o încredințare îndestulătoare în credincios, din unele lucruri vădite."¹

Însă, oricare ar fi nuanțele intrate în discuție, e ușor de văzut faptul că autorii sfinți urmăresc de fiecare dată cu mai multă atenție condițiile de posibilitate pentru formele autentice ale credinței, prescripțiile și înțelesurile acestei credințe vii. Despre această din urmă credință, Sfântul Isaac Sirul afirmă că rezidă în "primirea cu ochii duhovnicești a tainelor ascunse în suflet și a bogăției dumnezeiești celei ascunse ochilor (...) și descoperite în Duhul celor ce se ospătează la masa lui Hristos prin cugetarea la legile Lui."² Este credința care "vede și răsare din înțelegere și se numește recunoașterea și arătarea adevărului,"³ "care răsare în suflet din lumina harului, având mărturia minții și sprijinind inima ca să biruiască orice îndoială, din siguranța nădejdi, care o ferește de orice înșelare."⁴ Este evident că, în privința acestui ultim înțeles al credinței, nu avem de-a face cu o adeziune intelectuală, ci cu o putere de

înțelegere sporită. Este vorba despre o credință trăită, ca act decisiv al vieții personale, convingere profundă "pe baza unei înțelegeri, a unei intuiții, a unui contact tainic și direct cu Dumnezeu în Treime și cu Hristos, prin lucrarea Duhului Sfânt, sau a harului în suflet."⁵

Credința autentică – vedere și înțelegere mai presus de minte

Călăuziți de înțelesul acesta neobișnuit al credinței, care este, în ultimă instanță, miezul ei autentic și care angajează existențial viața fiecărui credincios, devine mai ușor de înțeles de ce anume credința e situată deasupra celorlalte forme de cunoaștere și înțelegere a realității. În legătură cu aceasta, mulți autori patristici deosebesc trei stadii de sesizare și raportare a omului la lume și la Dumnezeu: o receptare și o înțelegere de primă instanță a ceea ce cade sub simțuri, apoi o cunoaștere care desprinde din lucruri sensibile anumite cunoștințe și, în fine, credința. "Credința, găsim în textul filocalic aparținând lui Calist și Ignatie Xanthopol, e mai subțire decât cunoștința, după cum și cunoștința e mai subțire decât cunoașterea lucrurilor ce cad sub simțuri."⁶ "Perceperea lucrurilor sensibile, comentează aici părintele Dumitru Stăniloae, e proprie oricui, chiar și animalelor. Cunoștința unor principii raționale e mai subtilă, căci implică o putere de abstragere de la lucrurile sensibile și de la multitudinea lor. Dar credința e mai subtilă și decât această cunoștință, căci surprinde indefinitul, care e forma realității celei mai înalte sau a persoanei. Cine poate defini persoana cuiva, nesfârșită în manifestările ei mereu noi? Ea nu poate fi cuprinsă în definiții exacte ale cunoașterii raționale. Cu atât mai mult, cine poate defini experiența prezenței și lucrării Persoanei supreme a lui Dumnezeu? Credința e modul de sesizare a celor mai subtile realități, fiind ea însăși cel mai subtil mod de cunoaștere. Căci numai credinței i se dezvăluie persoana celuiilalt, care nu vrea să fie redusă la obiect și nu poate fi redusă la obiect."⁷

Perceperea lucrurilor sensibile reprezintă etapa cea mai de jos a receptării lumii și a realităților ei, fiind, în formele ei primare, comună întregii lumi animale. Cunoașterea lucrurilor sensibile (*cunoștința*) ar fi cea de-a doua, specifică omului, ființă rațională, mod de înțelegere a lumii care decurge din puterea rațională cu care este înzestrat, și presupune posibilitatea desprinderii unor înțelesuri mai înalte, inteligibile,

din realitățile sensibile ale lumii și din experiența concretă a vieții. Mai presus de acestea, și într-o formă mai cuprinzătoare, este situată *credința* - înțeleasă ca viață, ca "vedere" și "înțelegere" dincolo de înțelegerea obișnuită, o intuiție spirituală ce cuprinde întreaga realitate.

Găsim observații de acest fel și la Sfântul Grigorie Palama, care afirmă că în cazul credinței vorbim despre un alt fel de vedere. Credința noastră, scrie Sfântul Grigorie Palama, e "o vedere mai presus de minte", "vedere mai presus de înțelegere", "vedere a inimii". Distincțiile merg, în cazul Sfântului Grigorie Palama, chiar mai departe. Dincolo de această vedere mai presus de minte, prezentă în cazul credinței, se situează dobândirea celor crezute. În ultimă instanță, afirmă Sfântul Grigorie Palama, forma cea mai cuprinzătoare de înțelegere, vederea cea mai profundă și mai cuprinzătoare a lumii, adevărata cunoaștere, care vede lumea și viața drept transparente în raport cu Dumnezeu, este *vederea celor nădăjduite*, vedere proprie vieții veșnice, modului transfigurat al existenței omenești din Împărăția lui Dumnezeu. *Vederea celor nădăjduite* este caracterizată de Sfântul Grigorie Palama drept vedere mai presus de vederea mai presus de minte.⁸

Este evident așadar că în cazul credinței avem de-a face cu o formă mai largă de înțelegere, cu o vedere intuitivă și cuprinzătoare, situată, în ordinea cunoașterii, deasupra celorlalte forme de vedere și înțelegere.

Înțelegerea științifică fragmentată și intuiția spirituală a credinței

Primele două stadii de înțelegere, anume perceperea lucrurilor sensibile, respectiv cunoașterea lucrurilor sensibile, cu desprinderea unor cunoștințe din câmpul lumii sensibile, sunt adecvate lucrurilor și, în multe privințe, sunt specifice explorării științifice și reflecției raționale a omului. Aceasta întrucât toate acestea sunt rezultatul unor abordări metodice a realității, printr-o fragmentare a ei. În cuprinsul acestei cunoașteri, omul "iscodește" realitatea, punând întrebări și obținând răspunsuri parțiale și întrucâtva particulare, desprinse din fundalul nefragmentat al existenței, și care nu pot sesiza îndeajuns de evident nici prezența și lucrarea lui Dumnezeu în lume, nici lumea ca întreg. Găsim astfel de judecăți evaluative în textele experiențiale ale filocaliei. "Metodele cunoașterii au cârmuit lumea cinci mii de ani, sau ceva mai puțin, sau mai mult, și omul n-a putut să-și ridice nicidecum capul de la pământ și să simtă puterea Ziditorului său până ce n-a răsărit credința noastră și nu ne-a eliberat pe noi de întunericul lucrării pământești și din robia de după împrăștierea cea deșartă."⁹ Însăși căderea în păcat de la început, potrivit părintelui Dumitru Stăniloae, poate fi socotită ca o împrăștiere din unitatea primordială a oamenilor din dragostea de Dumnezeu

și dintre ei.¹⁰ Câtă vreme rațiunea omenească dezvoltă forme de cunoaștere fragmentate, care nu mai sunt puse împreună în slujba vieții, pentru întrajutorarea oamenilor și slava lui Dumnezeu, ele rămân în continuare umbrite de împrăștierea unității primordiale pe care o sporesc.

În cuprinsul acestei înțelegeri, născute din eforturile rațiunii neluminate de credință, credința însăși, ca mod de viețuire liber asumat de un subiect personal ce se încredințează de un adevăr profund la care participă, rămâne nepătrunsă. O sentință de acest fel formulează Diadoh al Foticeii: "Când *cercetăm* (s.n.) adâncul credinței se tulbură, dar când îl privim cu dispoziția simplă a inimii se înseninează. Căci adâncul credinței fiind apa uitării relor, nu rabdă să fie cercetat de cugetări iscoditoare".¹¹ De aceea, având un orizont mai restrâns, cunoașterea rațională, dezvoltată prin puterea de sesizare și de înțelegere a omului, chiar dacă poate sprijini desprinderea unor cunoștințe mai înalte despre lume și viață, nu poate înlocui credința. "Nu este cunoștință fără lipsuri, oricât de mult s-ar îmbogăți. Dar vistieriile credinței nu le încap cerul și pământul. Cel ce-și reazemă inima de nădejdea credinței nu va fi lipsit niciodată de ceva; și când nu are nimic, toate le are prin credință."¹²

Credința deschide un orizont mai larg de înțelegere a lumii

Sfântul Ioan Gură de Aur exemplifică modul cum faptele credinței sunt dincolo de înțelegerea rațională: "Dacă Bunul Dumnezeu ne-a acordat ceva mai bun și mai mare decât raționamentul omenească, atunci cu adevărat că aceasta este credința care a infiltrat-o în noi. Nu e posibil ca cel tare în credință să ceară raționamente omenești. Căci iată că cele mai însemnate ale noastre sunt lipsite de raționamente omenești și se sprijină numai pe credință. Nicăieri nu este Dumnezeu, și cu toate acestea El este pretutindeni. Ce poate fi mai nelogic decât aceasta? Fiecare lucru observat în parte te lasă în mare nedumerire. Desigur, Dumnezeu nu este în spațiu sau în loc, dar nu este un loc în care să nu fie. Nu s-a făcut El pe sine, și nici nu a început a fi. Acum, ce raționament omenească primesc acestea, dacă nu ar fi credință? Sau oare, nu s-ar părea ridicol, și mai mult, o enigmă fără sfârșit? (...) Vezi acum ce confuziune și întunecime mare? Și pricepi de ce este nevoie de credință peste tot."¹³

Așadar, doar prin credință trecem dincolo de limitele puterilor de înțelegere omenești. Toate cele ce se referă la Dumnezeu se situează, de fapt, în afara puterilor noastre de înțelegere. Omul, scrie Sfântul Ioan Gură de Aur, știe că Dumnezeu există, însă cu referire la aceasta sunt multe întrebări care nu-și au răspunsul. "Ce este Dumnezeu în Sine Însuși? Ce este esența divină? Care este viața intimă a lui Dumnezeu? Și apoi, care sunt gândurile Lui,

planurile Lui, voințele Sale? Cum să-L cinstești? Cum se îndreaptă mânia Lui? Cum să potolești mânia Lui? Ce cult I se cuvine? Ce destin îi dă El omului, creaturii Sale?” În fața unor interogații de acest fel, omul nu poate să aibă răspunsuri mulțumitoare. Și situația deschide un nou capitol în cunoaștere, în care rațiunea este cuprinsă într-o vedere mai largă asupra lumii: “Rațiunea, scrie Sfântul Ioan Gură de Aur, rămâne mută; privirea omenească se sfârșimă de nepătrunsele obscurități. Trebuie deci o a doua privire mai pătrunzătoare și la luminile rațiunii vor trebui să se adauge cele ale credinței.”¹⁴

Simțire spirituală adecvată pentru înțelegerea persoanei

Însă toate aceste deosebiri subliniate de părinți, între credința vie și celelalte forme de înțelegere, se pot întrevedea cel mai bine dacă luăm în considerație faptul că în cazul credinței miezul e constituit dintr-o relație interpersonală, divino-umană, între Persoanele Sfintei Treimi și persoana umană. Credința deschide, în ultimă instanță, pe om către Dumnezeu Personal, într-un mod distinct de cel în care cercetarea iscoditoare a realității, dezvoltată prin știință, deschide interstițiile lucrurilor sensibile către

înțelegerea omului. Este semnificativ aici și faptul că această credință vie, ca mod de viață, se transmite abia printr-o legătură interpersonală: de la Hristos Dumnezeu-Omul la Apostoli, în Duhul Sfânt, și de la Apostoli către toți credincioșii, prin lucrarea Duhului Sfânt. Iar aceasta se vede și în aceea că ea se transmite într-un mediu interpersonal și astăzi. În ultimă instanță, credința este starea adecvată vederii, cunoașterii și înțelegerii persoanelor. În acest sens, părintele Dumitru Stăniloae scrie că omul este calea prin care vine credința în cineva. Iar aceasta se referă, spune părintele Stăniloae, nu doar la cuprinsul credinței, “ci și la puterea pe care o dă aceasta omului care crede. Cel mai minunat lucru este forța cu care se comunică certitudinea de credință de la omul care o are la cel care îl vede. Cine se află în preajma unui om care își mărturisește încordat sau calm, dar neclintit, credința, greu poate rezista să nu devină și el credincios. Certitudinea din altul naște certitudinea din noi.”¹⁵

Arhidiacon Adrian Sorin Mihalache
Facultatea de Teologie Ortodoxă, Iași

Note

- ¹ Calist Patriarhul, *Capete despre rugăciune*, cap. 52, în *Filocalia*, vol. 8, pp. 293-294.
- ² Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte despre nevoință*, cuv. 65, în *Filocalia*, vol. 10, pp. 337-338.
- ³ Ibidem, cuv. 58, pp. 306-307.
- ⁴ Ibidem, cuv. 65, pp. 337-338.
- ⁵ Nota 406, în Sf. Isaac Sirul, Op. cit., p. 337.
- ⁶ Calist și Ignatie Xanthopol, *Metoda sau Cele 100 capete*, cap. 16 b, în *Filocalia*, vol. 8, pp. 46-47.
- ⁷ Nota 49, în Calist și Ignatie Xanthopol, *Metoda sau Cele 100 capete*, p. 46.
- ⁸ Sf. Grigorie Palama, *Cuvânt pentru cei ce se liniștesc cu evlavie*, cap. 41, în *Filocalia*, vol. 7, p. 318. Totuși, în urcușul acesta, Sf. Grigorie Palama pune o limită. Chiar dacă prin credință, și mai apoi prin dobândirea celor nădăjduite, omul ajunge să vadă și să posede cele mai presus de toate cele cunoscute prin simțuri și prin minte, totuși acestea nu reprezintă ființa lui Dumnezeu. “Căci ființa lui Dumnezeu e dincolo și de aceasta prin depășire. Așa este tot ipostasul bunătăților viitoare” (Ibidem)
- ⁹ Sf. Isaac Sirul, Op. cit., cuv. 62, pp. 323-324.
- ¹⁰ Nota 382, în Sf. Isaac Sirul, Op. cit., p. 323.
- ¹¹ Diadoh al Foticeii, *Cuvânt ascetic despre viața morală, despre cunoștință și despre dreapta socoteală duhovnicească*, cap. 22, în *Filocalia*, vol. 1, p. 345.
- ¹² Sf. Isaac Sirul, Op. cit., cuv. 62, pp. 323-324.
- ¹³ *Comentariile sau explicarea Epistolei către Coloseni, I și II Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel*, Omilia V, București, 1905, pp. 61-62.
- ¹⁴ *Bogățiile oratorice ale Sfântului Ioan Gură de Aur*, Editura Pelerinul Român, Oradea, 2002, p. 158.
- ¹⁵ Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau Restaurarea Omului*, ediția a II-a, Ed. Omniscop, Craiova, 1993, p.16.

Saint Tikhon of Moscow's Sermon at The Sunday of Orthodoxy

Our father among the saints Tikhon of Moscow, Enlightener of North America, was Patriarch of Moscow and All Russia. While in America, he established his cathedral in New York City, and presided over a vast archdiocese, encouraging and authorizing many publications in the English language, including the Divine Liturgy. St. Tikhon gave the sermon below (excerpted) on the Sunday of the Triumph of Orthodoxy, during Great Lent in 1907 in his San Francisco cathedral. It was his last sermon during his years of ministry (1898 to 1907) as the Archbishop of the American Missionary Diocese of the Russian Orthodox Church.

This Sunday is called "The Sunday of Orthodoxy" or "The Triumph of Orthodoxy," since on this day the Holy Church solemnly commemorates her victory over Iconoclasm and other heresies. And this triumph of Orthodoxy took place not just a thousand years ago. No – for due to the mercy of God, the Church up to this day, now here and now there, gains victory and is triumphant over her enemies – and she has many of them.

It is not a coincidence that the Church is likened to a ship, sailing amidst a ferocious, stormy sea that is ready to drown it in its waves. And the further the ship sails, the harder the waves slam against it, the fiercer they attack it! But the harder the waves hit the ship, the further they are thrown away and rejoin the abyss and disappear in it, and the ship continues its triumphant sailing as before. For "the foundation of God standeth sure" (2 Tim. 2.19), since the Church of Christ is built on an immovable rock, and "the gates of hell shall not prevail against it" (Matt. 16.18).

The Church of Christ is the kingdom not of this world. It does not possess any of the attractions of the earthly world. It is persecuted and slandered. Yet it not only avoids perishing in the world but grows and defeats the world! This happens everywhere, and here in our land as well. "We cannot but speak the things which we have seen and heard" (Acts 4.20). It is true that our Church here cannot boast of the quantity of its members, neither of their erudition. Just like the "preaching of Christ crucified" (1 Cor. 1.23), for some, it seems lowly and contemptible, and for others, it seems simple and foolish, but in reality, "God's power and wisdom" are concealed in it (1 Cor. 1.24). It is strong and rich with the authenticity of the doctrine which has been preserved unaltered, with full adherence to the guiding regulations of the Church, a deep sense of liturgical service, and a plenitude of

grace. And with all of this, it is gradually attracting the hearts of people, and it is growing and getting stronger more and more in this country.

You, brethren, have witnessed and seen for yourselves the growth and strengthening of Orthodoxy here. Just a mere twelve to fifteen years ago, we, aside from faraway Alaska, barely had any churches here. There were no priests, and the Orthodox people numbered only in a few dozens and maybe a few hundreds. And even they lived dispersed, far from one another. And now? The Orthodox are seen this day in this country. Our temples appear not only in big cities but in obscure places as well. We have a multitude of clergy, and tens of thousands of faithful – and not only those who have been Orthodox for a while, but those who have converted from among the Uniates. Schools are opened, the brotherhoods are established. Even strangers acknowledge the success of Orthodoxy here. So how can we ourselves not celebrate "The Triumph of Orthodoxy," and not thank the Lord who helps His Church!

But it is not enough, brethren, only to celebrate "The Triumph of Orthodoxy." It is necessary for us personally to promote and contribute to this triumph. And for this we must reverently preserve the Orthodox Faith, standing firm in it in spite of the fact that we live in a non-Orthodox country, and not pleading as an excuse for our apostasy that "it is not the old land here but America, a free country, and therefore it is impossible to follow everything that the Church requires." As if the word of Christ is only suitable for the old land and not for the entire world! As if the Church of Christ is not universal! As if the Orthodox Faith did not "establish the universe!"¹

Furthermore, while faithfully preserving the Orthodox Faith, everyone must also take care to spread it among the non-Orthodox. Christ the Savior said that having lit the candle, men do not put it under a bushel but on a candlestick so that it gives light to all (Matt. 5.15). The light of the Orthodox Faith has not been lit to shine only for a small circle of people. No, the Orthodox Church is universal; she remembers the commandment of her Founder, "Go ye into all the world and preach the Gospel to every creature and teach all nations" (Mark 16.15; Matt. 28.19).

We must share our spiritual richness, truth, light, and joy with others who do not have these blessings. And this duty does not only lay upon the pastors and the missionaries but on the lay persons as well, since the Church of Christ, according to the wise comparison of the Holy Apostle Paul, is the body, and every member takes part in the life of the body. By

means of all sorts of mutually binding bonds which are formed and strengthened through the action of every member according to his capacity, the great Church body receives an increase unto the edifying of itself (cf. Eph. 4.16).

In the first centuries, it was not only the pastors who were tortured, but laypersons as well – men, women, and even children. And it was laypeople likewise who enlightened the heathen and fought heresies. And now, in the same way, the spreading of the Faith should be a matter that is personal, heartfelt, and dear to each one of us. Every member of the Church must take an active part in it – some by personal podvig² spreading the Good News, some by material donations and service to “the needs of the holy persons,” and some by profuse prayer to the Lord that He “keep His Church firm and multiply it” – and concerning those unaware of Christ, that He would “proclaim the word of truth to them, open to them the Gospel of Truth, and join them to the Holy Catholic and Apostolic Church.”³ I have told this numerous times to my flock. And today, upon my departing

from this land, I once more command all of you to preserve and act upon this, and especially you brethren of this holy temple.

I can say with comfort that in these days, with your zealous attendance at our temple, you’ve made a good impression on the local residents. And you have especially gladdened my heart and expelled the sadness and grief which was felt not only by me in other places at the sight of empty temples during the feast day Church services.

May the Lord strengthen you to excel in the Orthodox Faith more and more – my last prayer is about this. And so, let us pray to the Lord that He send this country “a plenitude of the earthly fruits, fair weather, timely rain and wind, and preserve it from the cowardly, flood, fire, sword, invasion of foreigners, and civil strife.” Let God’s blessing be upon this country, this city, and this temple. And let the blessing of the Lord, with grace and love for man, rest upon you all, now and ever and unto the ages of ages. Amen.

Source: St. Tikhon of Moscow, “Farewell Sermon,” Preacher’s Institute, February 14, 2010, <https://preachersinstitute.com/2010/02/14/farewell-sermon-of-st-tikhon-of-moscow/>.

Note

¹ Quote from service for Sunday of Orthodoxy.

² “Podvig” is a rich, distinctive Russian word roughly meaning “ascetic, spiritual struggle”.

³ Quotes from various liturgical prayers.

Romanian Orthodox Church’s Holy Synod meets for first time this year

On Thursday, February 9, 2023, the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church met for a working session at “Patriarch Teoctist” Aula Magna of the Patriarchal Palace under the chairmanship of His Beatitude Patriarch Daniel.

The Holy Synod elected by secret ballot the Very Reverend Archimandrite Gherontie Ciupe as assistant bishop to the Diocese of Deva and Hunedoara. The new hierarch will bear the title of His Grace Assistant Bishop Gherontie of Hunedoara. His ordination to the episcopacy will take place in Deva on Sunday, February 19, 2023.

During the same working session, the Holy Synod resolved the following:

- ❖ To declare 2024 as a Solemn Year of the pastoral care of the sick and a Commemorative Year of All Holy Unmercenary Healers in the Romanian Patriarchate;

- ❖ To approve the program of the International Meeting of Orthodox Youth (ITO 2023), which will take place in Timisoara between August 31 and September 3, 2023;

- ❖ To approve the text of the Akathist to Saint Porphyrios of Kavsokalyvia (December 2) and to include it in all liturgical books of the Romanian Orthodox Church;

- ❖ To approve the text of the service of Saints Barsanuphius and John of Gaza (February 6) and to include it in the liturgical books of the Romanian Orthodox Church;

- ❖ To approve the recognition of the autocephaly granted to the Church in the Republic of North Macedonia under the name of “Archdiocese of Ohrid and North Macedonia, with headquarters in Skopje” by the Patriarchate of Serbia by its Synodal Tomos issued on June 5, 2022. Its

Primate will be commemorated with the title "His Beatitude Archbishop Stefan of Ohrid, Skopje and North Macedonia";

- ❖ To organise at the level of the Romanian Patriarchate a fundraising campaign for the victims affected by the recent earthquake in Turkey and Syria.

Concerning the situation of the Romanian Orthodox parishes in the Northern Bukovina area, under the jurisdiction of the Ukrainian Orthodox Church, the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church firmly maintains its stance in favour of respecting the rights and freedoms of Romanian

communities throughout Ukraine, just as Ukrainians are respected throughout Romania.

The Holy Synod took note of the results of the social-philanthropic activity of the Romanian Orthodox Church in the year 2022, which indicate a sum of 339,925,775 RON (approximately 69 million euros), including the amount of 42,904,050 RON (approximately 8,7 million euros) offered to support refugees from Ukraine.

Press Office of the Romanian Patriarchate

Memoriile Sfântului Luca al Crimeei și autobiografia spirituală

Sfântul Luca al Crimeei (1877-1961) rămâne cu certitudine unul dintre chipurile de lumină cele mai reprezentative ale Ortodoxiei secolului trecut. Chirurg de renume, profesor universitar, scriitor, episcop și om de o ținută morală înaltă, el rămâne în istorie nu doar drept un savant care s-a bucurat de atenția și corespondența constantă cu nume precum cel al lui Ivan Pavlov¹ și a primit premii dintre cele mai prestigioase, valoarea operei lui fiind și astăzi demonstrată de actualitatea unora dintre descoperirile sale, ci și drept un mare bărbat al credinței.

Acest lucru explică de ce predicile sale sunt traduse în mai multe limbi², viața lui a fost ecranizată³, iar minunile pe care le-a făcut, deopotrivă în timpul vieții, cât și după, au constituit subiectul unor interesante lucrări cu caracter testimonial. Interesant este și volumul ce conține memoriile sale. Lucrare amplă, tradusă și în limba română și acompaniată de bogate note explicative ale editorilor, ea vine să vorbească despre suferințele unui ierarh cum rar s-a mai întâlnit și conține și anumite pasaje de autobiografie spirituală.

În cadrul acestui text, părintele Luca își descrie parcursul biografic, prezintă suferințele care i l-au marcat, aduce în atenție modul în care s-a amprentat munca sa asupra societății prin care a trecut, suferințele Bisericii Ortodoxe în timpul comunismului, dar și felul în care a reușit el însuși să nu abjure de la principiile proprii într-o lume în care acestea erau considerate de-a dreptul ingrate. Astfel, părintele vorbește despre cum a contribuit dânsul la deschiderea universității din Tașkent:

„Mai devreme am uitat să amintesc de faptul că am fost unul dintre inițiatorii deschiderii

Universității din Tașkent. Majoritatea catedrelor de medicină au fost ocupate de profesori aleși din rândul doctorilor în medicină, originari din Tașkent și numai eu, nu știu de ce, am fost ales de Moscova la catedra de anatomie și chirurgie topografică.”⁴

Întrucât calitatea de preot a fost în curând dublată, în cazul său de cea de preot,⁵ viitorul ierarh va participa la cursuri după momentul hirotoniei îmbrăcat în rasă și cu crucea la gât. Nimeni nu va putea să-l împiedice să facă acest lucru, iar el nu va afecta cu nimic profesionalismul de care va da dovadă în actul de predare, ori în sala de operații. Dimpotrivă, până și colegii săi aței vor aprecia calitățile distinsului profesor și cadru universitar. Astfel, după cum țin să remarce îngrijitorii ediției ruse a autobiografiei sale: „Până și colegii aței nu puteau să nu vadă înalta moralitate a preotului ortodox și viitorului arhiepiscop.”

Fosta asistentă medicală a spitalului orașenesc din Tașkent, M. Gh. Nejanskaia, vorbea despre el, în anii 1970: „În problemele care cereau o decizie pe plan moral, Valentin Felixovici se purta ca și cum în jurul lui nu ar fi fost nimeni. El stătea totdeauna singur înaintea propriei conștiințe, și judecata cu care se judeca singur era mai aspră decât orice tribunal.”⁶

Dacă volumele de chirurgie și celelalte cercetări medicale ale episcopului Luca (unele scrise în închisoare) vor suscita interesul specialiștilor și vor fi premiate de către cele mai înalte foruri medicale din spațiul sovietic și din afara lui, nici textele lui teologice nu vor trece neobservate. Aidoma unor predici precum cele ale Sfântului Nicolae Velimirovici, de exemplu⁷, ele vor fi în mod constant traduse și reeditate, datorită faptului că vor fi gustate de către publicul laic și vor constitui, nu de puține ori, un adevărat model pentru slujitorii Sfințelor

Altare. Citind aceste texte și văzând profunzimea lor, întrebarea firească ce se naște este cum a reușit autorul lor să se pregătească în așa fel, încât să ajungă la un asemenea nivel sub aspect teologic. Dacă sub aspect medical a beneficiat de stagii în biblioteci precum cea de la Moscova și probabil și cele ale orașelor prin care a trecut, într-o lume în care nu exista abundența bibliografică de astăzi în materie, iar știința avansa, totuși, cu pași mai lenți (fapt ce nu-l împiedică totuși să fie de-a dreptul profetic), în ceea ce privește teologia, autorul a fost un autodidact. El însuși ține să aducă mărturie despre acest lucru în lucrarea dânsului:

„În această perioadă grea pentru mine, când am avut de îmbinat slujirea și propovăduirea în catedrală cu activitatea la catedra de anatomie și chirurgie topografică, am fost nevoit să învăț în grabă teologie. Și aici mi-a ajutat Domnul Dumnezeu printr-unul din cei care veneau la discuțiile și disputele pe care le susțineam - un anticar credincios, care mi-a adus atâtea cărți de teologie încât în scurtă vreme am căpătat o bibliotecă decentă.”⁸

Nici sinuozitățile unui traseu măreț, precum exilurile, închisoarea și celelalte prigoane nu vor fi omise de către părintele Luca în cadrul volumului intitulat: *Am iubit pătimirea*. După ce descrie cum a fost ales episcop și vorbește despre aspectele care i-au definit hirotonia, dar și despre celelalte chestiuni cu relevanță deopotrivă administrativă și duhovnicească,

dânsul arată cum debutul slujirii sale arhieresti va coincide cu lungul drum al peregrinărilor sale:

„Pe 21 mai, într-o duminică, de pomenirea Sfinților, întocmai cu apostolii, Constantin și Elena, am săvârșit prima mea slujbă arhierescă. Preasfințitul Inochentie plecase deja. Toți preoții catedralei fugiseră ca șobolanii de pe o corabie care se scufundă, și prima mea priveghere de toată noaptea și Liturghie le-am putut sluji doar cu protoiereul Mihail Andreev. La prima mea slujbă a fost de față, în altar, Preasfințitul Andrei al Ufimei; acesta se temea că nu voi putea sluji fără să fac greșeli. Din mila lui Dumnezeu însă n-au fost greșeli. Săptămâna următoare s-a scurs în liniște și am slujit netulburat cea de-a doua priveghere de toată noaptea. După ce m-am întors acasă, citeam rânduiala după împărtășirea cu Sfintele Taine. La ora 11 seara s-a auzit o bătaie în ușă: a urmat percheziția și primul arest. M-am iertat cu copiii și cu Sofia Sergheevna și am intrat pentru prima dată în „cioara neagră,” cum era numit automobilul GPU. Așa au început cei unsprezece ani ai închisorilor și exilurilor mele.”⁹

Toate aceste texte se găsesc la interferența dintre memorialistica clasică și autobiografia spirituală. Astfel, părintele Luca lasă să se întrevadă uneori anumite aspecte care marchează trăirile sale interioare și aspectele care le-au pricinuit, însă din cauza faptului că descrie cu lux de amănunte detalii ce țin de experiența carcerală, relația cu gardienii, ceilalți deținuți, momentele în care a declarat greva foamei, ori altele asemenea acestora, ele ajung totuși să se subsumeze mai degrabă operelor autobiografice cu relevanță literară și istorică, decât misticii. Cu toate acestea, jurnalul său nu este într-un totuși lipsit de pasaje din acest areal. De exemplu, el arată cum a fost prevenit, prin intermediul unor trăiri interioare, cu privire la ispitirile care aveau să urmeze după unele din exilurile sale. Iată ce își va aminti dânsul cu privire la acest aspect:

„La mitropolit am ajuns într-o sâmbătă, nu cu mult timp înaintea privegherii de toată noaptea, și m-am îndreptat spre biserica mare a mănăstirii cu cea mai banală stare sufletească. Slujea un ieromonah, iar eu stăteam în altar. Când s-a apropiat vremea citirii Evangheliei am simțit deodată o tulburare neînțeleasă, care creștea foarte repede și care a ajuns să aibă o putere uriașă în timp ce ascultam cuvintele sfinte. Era a unsprezecea Evanghelie a Învierii. Am primit cuvintele Domnului Iisus Hristos către apostolul Petru: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu mai mult decât aceștia?... Paște oile Mele” (Ioan 21, 16) cu negrăit cutremur și emoție, ca fiind spuse nu lui Petru, ci, nemijlocit, mie. Tremuram cu tot trupul; nu am putut să mai aștept sfârșitul privegherii, am mers la mitropolitul Serafim și i-am povestit despre cele întâmplate. El m-a ascultat cu multă luare-aminte, spunându-mi că și în viața lui se întâmplaseră lucruri asemănătoare. Vreme de încă două-trei luni, de

fiecare dată când îmi aduceam aminte de cele trăite la citirea celei de-a unsprezecea Evanghelii, începeam iar să tremur și lacrimile îmi curgeau șiroaie. La un destul de scurt răstimp de la întoarcerea mea din Leningrad în Arhanghelsk, am fost chemat la Moscova de împuternicitul special al Colegiului GPU și, după sosirea mea acolo, acesta a purtat cu mine vreme de trei săptămâni discuții zilnice foarte îndelungate. I se dăduse sarcina de a revizui cazul meu întrucât, după spusele lui în Tașkent, fusesem judecat de „cretini cu cap de tablă.” Se înțelege că avea misiunea de a mă studia temeinic. În cuvintele lui era multă lingușire, mă ridica în slăvi în fel și chip. Mi-a promis o catedră de chirurgie în Moscova și era cât se poate de limpede că vrea ca eu să mă lepăd de slujirea arhierescă.¹⁰

Bogate în conținut duhovnicesc și totodată conținând informații istorice de primă relevanță, notele Sfântului Luca din volumul autobiografic *Am iubit pătimirea* înscriu o valoroasă pagină în rândul textelor cu caracter testimonial, menite a vorbi despre modul în care Biserica Ortodoxă și reprezentanții ei au fost persecutați în Rusia comunistă. În plus, ea vine să-l arate pe episcopul Luca al Crimeei, unul dintre cei mai mari chirurghi ai secolului trecut, ce va împleti latura didactică, cu cea profesională și cu slujirea arhierescă, prin intermediul unui portret complex, care-i evidențiază deopotrivă plusurile, minusurile, momentele de glorie și clipele de îndoială, ori de durere și șovăială.

Sfântul scrie spre a se prezenta pe sine într-un duh al smereniei și în același timp oferă o lucrare care s-ar putea constitui într-un model pentru orice categorie de cititor dornic a înaintea pe scara virtuților. Notele redacției, alături de mărturiile ce descriu înmormântarea lui vin să vorbească despre dragostea pe care poporul pe care i-a purtat-o și impactul pe care lucrarea sa, atât de complexă, l-a avut la nivelul comunităților prin care a trecut. În același timp, cărți precum cea pe care o avem în vedere vin să vorbească despre firescul sfințeniei și despre modul în care a fi om al lui Dumnezeu înseamnă a-ți iubi vrăjmașii, a nu te teme de prigoniri, a nu te ascunde în spatele formelor, a accepta toate cele ce vin de la Dumnezeu și a trăi cu bucurie chiar și clipele în care durerea pare a-ți potopi sufletul. Citind această lucrare aparte, orice creștin, fie el Ortodox sau nu, va înțelege de ce Luca al Crimeei a devenit un sfânt și care sunt pașii care duc înspre sfințenie. În același timp, îl va direcționa înspre un text care, spre deosebire de multe altele scrise în contemporaneitatea sa, are o dimensiune practică, nu este tributar unui limbaj clișeistic și în niciun caz nu a fost contaminat, în vreun fel sau altul, sub aspect ideologic.

Protos. Dr. Maxim Morariu

Note

¹ Sfântul Luca al Crimeei, *Am iubit pătimirea*, trad. Adrian Tănăsescu-Vlas, Xenia Tănăsescu Vlas, Editura Sophia, București, 2003. Ediția electronică este disponibilă la adresa: <file:///C:/Users/Asus/Downloads/Autobiografie-Sfantul-Luca-al-Crimeei.pdf>, accesat 27. 03. 2023. O vom folosi pe aceasta în cadrul lucrării de față.

² Între care și în limba română. A se vedea: Sfântul Luca al Crimeei, *Predici*, trad. Nicolae Crețu, Adrian Tănăsescu-Vlas, ediția a doua, Editura Sophia, București, 2010; Sfântul Luca al Crimeei, *La porțile Postului Mare – predici la Triod*, trad. Adrian Tănăsescu-Vlas, Xenia Tănăsescu-Vlas, Editura Sophia, Editura Biserica Ortodoxă, București, 2004.

³ https://www.youtube.com/watch?v=c_JZ7uTqLTA, accesat 27. 03. 2023.

⁴ Sfântul Luca al Crimeei, *Am iubit pătimirea*, p. 33.

⁵ „Am fost nevoit să îmbin activitatea chirurgicală cu susținerea de cursuri în cadrul Facultății de medicină, pe care veneau să le asculte și mulți studenți de la alte cursuri. Predam în rasă, cu crucea pe piept; pe atunci încă se mai putea ceea ce acum este cu neputință. Am rămas și chirurg-șef al spitalului orașenesc din Tașkent, drept care slujeam la catedrală numai duminică.” *Ibidem*, p. 34.

⁶ *Ibidem*, p. 40.

⁷ A se vedea: Sfântul Nicolae Velimirovici, *Predici*, trad. Anca Sârbulescu, ediția a doua, Editura Ileana, București, 2006.

⁸ Sfântul Luca al Crimeei, *Am iubit pătimirea*, p. 41.

⁹ *Ibidem*, p. 51.

¹⁰ *Ibidem*, p. 101-102.

Nașterea lăuntrică a Logosului ca Transformare a omului în lumină și în foc dumnezeiesc

În întâiul său discurs etic Sfântul Simeon vorbește despre faptul că noi oamenii suntem chemați să zămislim în noi, “în chip duhovnicesc, dar ființial (id. est. real) pe Cuvântul Tatălui, așa cum Fecioara Maria L-a zămislit în chip trupesc. Sfântul Simeon evocă același verset paulinic (2 Cor 4, 6) al “strălucirii luminii în întuneric” ce face să strălucească în inimile noastre comoara Sfintei Treimi făcută prezentă de Duhul Sfânt în noi, ca foc aruncat pe pământ” (Lc. 12, 49), ca rouă, izvor și râu de viață nemuritoare:

“Prin urmare, crezând din tot sufletul și căindu-ne cu căldură, zămislim precum am spus, pe Cuvântul lui Dumnezeu în inimile noastre, ca și Fecioara, dacă aducem sufletele noastre ca niște fecioare curate; și, așa cum pe aceea, fiind prea neprihănită, n-a ars-o focul dumnezeirii, așa nici pe noi nu ne arde dacă ne aducem inimile curate și fără prihană, ci se face în noi rouă din cer și izvor de apă și râu de viață nemuritoare. Că și noi primim la fel focul nestins al Dumnezeirii, ascultându-L pe Domnul Care zice: “Foc am venit să arunc pe pământ” (Lc. 12, 49). Care alt foc, dacă nu pe Duhul cel de-o-ființă al Dumnezeirii Sale, împreună cu Care intră și e văzut, venind împreună cu Tatăl El Însuși înăuntrul nostru?”[1]

Transformarea omului în lumină și în foc dumnezeiesc are loc așadar ca urmare a acestei zămisliri a Logosului în sufletul fiecărui ascet iubitor de Dumnezeu.

Sfântul Simeon explică în ce constă zămislirea Logosului în suflet continuând în altă parte descrierea efectelor purificatoare ale aprinderii focului dumnezeiesc în inima celor care se dăruiesc cu “o intenție și o hotărâre liberă bună”, care ajung în cele din urmă, după curățirea prin acest foc dumnezeiesc, să-și unească ființial (ousiodos) ființa sufletului purificată cu acest foc dumnezeiesc și nematerial și să “se facă și ei foc prin împărtășire”.

“Nu vă amăgiți! (Ga. 6, 7) Dumnezeu este foc (Evr. 12, 29) și foc a venit să arunce pe pământ (Lc 12, 49); de aceea aleargă căutând lemne, adică o intenție și o hotărâre liberă bună ca să cadă pe ele și să le aprindă. Iar în cei care sunt aprinși, se înalță ca o flacără mare și ajunge până la ceruri, și nu-l lasă nicidecum pe cel aprins nelucrător sau trândav. Nici nu arde sufletul aprins în chip neștiut [inconștient], precum socot unii dintre cei morți, - căci nu există lemne [materie] care să nu fie simțite -, ci în simțire și cunoștință și o durere insuportabilă la început, căci sufletul este sensibil și rațional. Dar după acestea, după ce ne-am făcut cu desăvârșire curați de întinăciunea patimilor, se face neîncetat înăuntru nostru hrană și băutură, luminare și bucurie și ne face pe noi înșine lumină prin împărtășire.”[2]

Hristos în Vechiul Testament neîntrupat încă dar și pe Tabor, și, deasemenea și sfinții sunt stâlpi de foc tocmai în baza acestei arderi a luminii dumnezeiești, în Vechiul Testament Hristos strălucind ca Tron al Slavei dumnezeiești, iar după întrupare structura triadică psihosomatică echivalentă acestui Tron servind ca suport al dinamismului vieții harului divin ce se revarsă din Hristos ca mediator al Slavei Sfintei Treimi.

Ori această structură triadică reprezintă virtuțile pe care trebuie să le dezvolte creștinul în viața și în trupul lor. Părintele Stăniloae explică interdependența strictă dintre virtuți și lumina dumnezeiască: “Deși nu virtuțile sunt lumina dumnezeiască, fără ele nu vine lumina; așa cum în lipsa cărbunilor nu are în ce se aprinde focul. Sf. Simeon distinge virtuțile produse de efortul omului, dar pe de altă parte, efortul producerii virtuților e necesar pentru a produce materia în care să se aprindă focul. Virtuțile sunt o condiție a apariției luminii lui Hristos. Trebuie să doresc lumina comuniunii cu altul ca ea să-mi vină, ca să o pot primi. Trebuie să-mi simt dureros singurătatea /// singularitatea /// ca să mă fac apt de deschiderea pentru comuniunea cu altul. Trebuie să simt dureros nonsensul existenței într-o lume fără Dumnezeu cel mai presus de ea. Ca să mă pot întâlni cu El, ca să vină El la mine cu lumina lui în această lume.”[3] Lumina Lui Hristos e de altă calitate, nu e doar a arhetipului ci mai ales a infinitului care mă deschide spre infinit, mă universalizează, prin aceasta.

Așa cum se poate înțelege, acest proces este unul conștient, de efectivă evoluție spirituală, implicând pătîmirea unor stări transfiguratoare ale vieții omului, harul și focul dumnezeiesc devenind noua hrană și lumină și bucurie (sens al vieții) pentru omul care pătîmește această taină a îndumnezeierii – așa cum a mai afirmat-o Sf. Simeon și în alte locuri – în cămara de nuntă (Mt 9, 15) sau în cer și în rai (2 Co 12, 2-4) unde începe încă de acum nunta sau unirea îndumnezeitoare nu doar a sufletului ci a însăși trupului de carne care e pătruns și transfigurat de lumina și focul dumnezeiesc: «Așa fiind, aprins de Duhul și se face cu totul foc în sufletul său, împărtășind și trupului strălucirea sa, așa cum focul văzut împărtășește cerului strălucirea sa, și sufletul se face pentru trup ceea ce s-a făcut Dumnezeu pentru suflet precum spune vorba Teologului... »[4]

Sf. Simeon explică modul zămislirii Logosului în suflet folosindu-se de teoria formelor sau eidosurilor ce se imprimă dând formă sufletului, conform teologiei pauline (Ga 4, 19), ultima fericire din Fericirile văzătorilor luminii pronunțate de Sf. Simeon în cel de al X-lea Discurs Teologic și etic,

reluând metafora gestației lui Hristos ca embrion în sufletele credincioșilor:

«Fericit cel ce a văzut Lumina lumii luând chip în el, fiindcă acesta având pe Hristos ca un făt (embryon) în el se va socoti a fi mamă a Lui, precum a vestit Însuși Cel nemincinos spunând : « Mama Mea și frații mei și prietenii mei aceștia sunt ». Care ? « Cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și Îl fac pe el » (Lc 8, 21) Astfel încât cei ce nu păzesc poruncile se lipsesc de bunăvoie de un asemenea har, fiindcă lucrul a fost, este și va fi cu puțință, și s-a făcut, se face și pururea se va face în toți cei ce păzesc poruncile Lui.»[5]

Omul Îl zămislește astfel pe Hristos, în mod real, ascultând și împlinind Cuvântul și poruncile lui Dumnezeu, având loc o gestație prin virtutea teologiei sau a cuvântării de Dumnezeu, prezentată la unul din Sf. Părinți filocalici inspiratori ai Sf. Simeon, Sf. Diadoh, ca nymfagogie sau ca «aducătoare a sufletului mireasă la Mirele Hristos»

Procesul acesta e unul al unei experiențe spirituale conștiente a luminii dumnezeiești în care Hristos imprimă sufletul de forma Sa spirituală, modelându-l și deschizându-l infinității vieții dumnezeiești ce se petrece în lumina dumnezeiească:

«Dar așa cum femeia cunoaște limpede atunci când e însărcinată, pentru că pruncul saltă în pântecul ei și n-ar putea să nu știe că-l are în ea, tot așa și cel ce-L are pe Hristos luând chip în el nu se poate să nu cunoască mișcările, adică luminările Lui și sălțările, adică razele Lui, și să nu vadă formarea Lui în sine însuși așa cum se arată lumina lămpii înăuntrul oglinzii, dar nu într-o imagine lipsită de subzistență cum este aceea, ci arătându-Se în lumină în chip subzistent și ființial într-o formă fără formă și într-un chip fără chip, văzut în chip nevăzut și înțeles în chip neînțeles.»[6]

Astfel sufletul se hristifică, transformându-se sau evoluând de la chip la asemănare, de la chipul lipsit de forma lui Hristos, lipsit de subzistență reală, de conținutul ontologic real pe care doar harul îl poate da, într-un chip asemănător lui Hristos ce se naște și se zămislește acum în suflet și se «arată în lumină în chip subzistent și ființial» strălucind din interiorul sufletului și dându-i în mod real asemănarea infinității

sau Singularității lui Dumnezeu, percepută, deja, de om ca o trăire inefabilă și apofatică.

Vederea lui Dumnezeu are, astfel, efecte ontologice, imprimând sufletul de chipul lui Dumnezeu plin de subzistență reală, de slava Sa negrăită, procesul acesta evoluând ca intensitate de la o incidență punctuală și episodică, la una continuă și deplină, simțurile duhovnicești acomodându-se și învățându-se tot mai desăvârșit să fie și să se privească și să se înțeleagă pe sine și lumea în și ca lumină.[7]

În acest proces de vedere și de îndumnezeiere e implicat în mod direct și trupul, acesta «împiedicând și legând» oarecum sufletul, dar fiind tot mai mult pătruns de harul și focul și lumina dumnezeirii pe măsură ce sufletul oglindește tot mai deplin slava dumnezeiească:

«Ci pe acesta [trupul] îl purtăm stricăcios, ca și Hristos Dumnezeu înainte de Înviere, iar sufletul fiindu-ne împiedicat și legat de el, nu avem capacitatea de a primi acum întreagă slava cea descoperită, ci oglinzind (2 Co 3, 18) oceanul negrăit al slavei, socotim că vedem o singură picătură a lui. De aceea spunem că acum vedem în oglindă și în enigmă (1 Co 13, 12), dar totuși ne vedem pe noi înșine duhovnicește asemenea Aceluia văzut de noi și Care ne vede în viața de față, dar după înviere și trupul nostru va fi duhovnicesc: așa cum Acela a înviat din mormânt schimbându-l cu puterea Dumnezeirii, așa și noi toți Îl vom primi pe Acela duhovnicesc iar cei care ne-am asemănat Lui mai înainte sufletește ne vom asemăna Lui acum atât trupește, cât și sufletește, adică vom fi asemenea Lui (I In 3, 2) oameni prin fire, dumnezei prin har, așa cum El Însuși este Dumnezeu prin fire iar om prin bunătate. Iar cei ce cunosc exact această taină oare nu vor dori și nu vor pofti chiar moartea, precum spune Apostolul : « Cei care suntem în acest cort, gemem așteptând descoperirea fiilor lui Dumnezeu » (2 Co 5, 4 ; Rm 8, 19). »[8]

Protos. Lector Dr. Vasile Birzu,
Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Șaguna,
Sibiu

Note

[1] Sf. Simeon Noul Teolog, *Discursul etic 1.10*, în vol. Discursuri teologice și etice, Scrieri I p 144.

[2]. Sf. Simeon Noul Teolog, *Discursul etic 7, Despre cei ce slujesc lui Dumnezeu...*, în vol. Discursuri teologice și etice, Scrieri I, p 295-296.

[3] nota 615 la imnul 33, în D. Stăniloae, *Studii de Teologie dogmatică Ortodoxă*, Craiova 1991, p. 557.

[4] Sf. Simeon Noul Teolog, *Discursul etic 6, Despre nepătimire și viața virtuoasă...*, în vol. Discursuri teologice și

etice, Scrieri I, 268, vezi și. Grig Teol, Oratio 2, 17 PG 35, 428A.

[5] Sf. Simeon Noul Teolog, *Discursul etic 10, Despre Ziua cea înfricoșătoare a Domnului...* în vol. Discursuri teologice și etice, Scrieri I , p. 348.

[6] *Ibidem*, Scrieri I p. 349.

[7] Cf. *Alegoria prizonierului*, p. 160-163.

[8] Sf. Simeon Noul Teolog, *Discursul etic 10, Despre Ziua cea înfricoșătoare a Domnului...* în vol. Discursuri teologice și etice, Scrieri I, p. 344.

Pace tuturor, într-o lume tulburată

„Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi” (Matei 11, 28).

Astăzi, mai mult ca oricând, trăim într-o lume haotică și agitată, o lume a multitasking-ului, în care trebuie să alergăm continuu, împărțindu-ne între familie și serviciu, între diferite provocări și presiuni, uneori între sentimentul singurătății și cel al nesiguranței zilei de mâine. În lumea tulburată de astăzi este ușor să simți că viața ta este un ciclu nesfârșit de încercări și dificultăți, o succesiune de zile menite doar să sporească agitația și neliniștea din suflet. Însă Hristos ne promite și astăzi, ca și în vremea apostolică și până la sfârșitul veacurilor, Pacea și Odihna Sa.

Există multe cauze ale stresului și anxietății în viața noastră. Fie că este vorba de probleme financiare, probleme de sănătate, probleme în relații sau presiunea de a fi productiv în carieră, există multe lucruri care ne pot face să ne pierdem pacea și să cădem în deznădejde. Suntem conectați non-stop la telefoanele noastre și la rețelele sociale, și suntem bombardati de informații care nu ne permit să ne interiorizăm și să ne rugăm.

Un aspect important în găsirea păcii interioare este recunoașterea prezentei lui Dumnezeu în viața noastră. Când suntem preocupați de toate problemele și grija pentru viitor, ne este greu să realizăm că Dumnezeu este cu noi și ne călăuzește pas cu pas. Așadar, este important să ne dedicăm timp pentru rugăciune astfel încât să fim în prezența lui Dumnezeu și să ne reconectăm la sursa vieții și a păcii care este Dumnezeu.

Sufletul omului este precum o oglindă. În ea se reflectă toată bunătatea, dragostea, mila și pacea lui Dumnezeu. Noi nu avem nimic din noi înșine, toată bunătatea, toate calitățile pe care le avem sunt doar o reflexie a calităților dumnezeiești care se reflectă în noi. De aceea spune Hristos că *Fără Mine nu puteți face nimic*¹. Desigur, omul nu este doar un receptacul pasiv al darurilor lui Dumnezeu, ci el este responsabil de a menține oglinda sufletului curată și a o îndrepta spre lumină. Aici intervine păcatul și depărtarea de Dumnezeu. Orice păcat adaugă o pată, mai mică sau mai mare pe oglinda sufletului, până aceasta ajunge neagră și întunecată și nu mai reflectă nimic. Oare este vina soarelui că fereastra este murdară și nu mai poate intra să lumineze camera? Urmare a păcatului și noi devenim triști, lipsiți de pace și agitați, cu inima împietrită și rece. Acesta este păcatul și patima: cel ce ne retează legătura noastră ființială, cordonul ombilical duhovnicesc legat de Dumnezeu, izvorul vieții, bunătății și păcii. De aceea profetul Isaia spune

că *Păcatele voastre au pus despărțire între voi și Dumnezeul vostru*². Deci pacea se obține prin pocăință și prin rugăciune. Sfântul Porfirie Kavsocalyvitul subliniază faptul că *cea mai sigură cale către mântuire este fără îndoială, curăția sufletului*³. Pocăința, spovedania și rugăciunea consecventă curățesc oglinda inimii și o îndreaptă din nou spre Dumnezeu. Ne rebranșează la izvorul sfințeniei și al vieții curate. Prin rugăciune pregustăm bucuria părtășiei cu iubirea și lumina Împărăției Cerurilor; redevenim fii ai lui Dumnezeu și casnicii Lui, ne odihnim în Dumnezeu și ne recăpătăm puterile noastre sufletești.

Sfântul Grigorie Palama scrie în una dintre omiliile sale că *adevărată pace a sufletului se obține prin rugăciunea curată, care ne apropie de Dumnezeu și ne umple cu pacea și liniștea Lui*⁴. De asemenea, Sfântul Grigorie a subliniat importanța stăruinței în rugăciune, deoarece nu este suficient să te rogi o singură dată, ci trebuie să continui să o faci pentru a menține o legătură constantă cu Dumnezeu și a găsi pacea Lui. Pentru ca rugăciunea să fie curată, aducătoare de pace și de odihnă, Sfântul Siluan Atonitul arată că ea trebuie însoțită de smerenie și iubire față de aproapele nostru, *că nu ne putem odihni în Hristos atâta timp cât mânia și neiertarea stăpânesc sufletul nostru*⁵. Atunci când dobândim pacea, ea este însoțită de celelalte roade ale Duhului Sfânt, menționate de Sfântul Apostol Pavel în epistola către Galateni: *dragostea, bucuria, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția*⁶. Avându-le pe acestea și cei din jurul nostru vor fi atrași către Hristos, precum spune Sfântul Siluan Atonitul: *dobândește pacea și mii de oameni se vor mântui în jurul tău*⁷.

În concluzie, găsirea păcii interioare în lumea tulburată de astăzi este o provocare, dar este posibilă dacă ne concentrăm asupra prezenței lui Dumnezeu în viața noastră, ne dedicăm timp pentru rugăciune, suntem dispuși să iertăm și să fim iertători și suntem recunoscători pentru binecuvântările din viața noastră. Cu efort și răbdare, putem găsi pacea interioară și odihna pe care doar venind către Hristos le putem primi.

Pr. Ștefan Drăgoi
Parohia Sf. Ioachim și Ana, Seattle, WA

Note

¹ Ioan 15,5.

² Isaia 59,2.

³ Sfântul Porfirie Kavsokalyvitis, *Scrisori către fiecele sale spirituale*, traducere din limba greacă de Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Anastasia, București, 2006, p. 69.

⁴ Sfântul Grigorie Palama, *Despre rugăciune și Dumnezeuiasca noastră biruință împotriva diavolului*, în Filocalia vol. 4, editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011, p. 211.

⁵ Sfântul Siluan Athonitul, *Scrisori către doi tineri*, în Sfântul Siluan Athonitul - Scrieri, Editura Doxologia, Iași, 2013, p. 216.

⁶ Galateni 5. 22-23.

⁷ Sfântul Siluan Atonitul, *Despre duhovnicie*, Editura Sophia, București, 2007, capitolul 10, paginile 171-172.

Arhimandritul Neofit Scriban despre unirea și neunirea Principatelor Române¹

Introducere

Biserica Ortodoxă Română a fost dintotdeauna Biserica neamului nostru, indiferent de cum s-a numit ea înainte și după schisma cea mare din 1054 dintre Răsărit și Apus și indiferent de cum s-a numit neamul nostru în mileniiile sale de existență: geti, daci, valahi, moldoveni, români.

Cu un creștinism de origine apostolică, primit de la Sf. Ap. Andrei, propovăduit în limba poporului, limbă neschimbată de atunci și până azi, Biserica a fost și este o Biserică a neamului indiferent de influențele străine, în principal slave și grecești pe care le-a avut, ea, precum și limba, neslavizându-se și negrecizându-se, așa cum peste poporul nostru au trecut tot felul de grupuri migratoare fără ca acesta să se fi hunizat, vizigotizat, cumanizat și nici turcizat, mai ales ținând cont de faptul că influențele turcești au venit în valuri constante timp de cinci secole.

Faptul că răspândirea creștinismului s-a făcut în limba geto-dacă, limba poporului, este dovedit de existența în secolele III-IV a unei episcopii, aceea de Tomis, episcopie însemnând o structură superioară de organizare cu jurisdicție la orașe și sate, cu episcop, protopopi, preoți, diaconi și credincioși.

Or, credincioșii de rând, să zicem din satele noastre, nu vorbeau limbi străine, ci limba părinților, moșilor și strămoșilor lor.

Așadar Biserica Ortodoxă Română, fiind de la începuturile sale Biserica neamului, aceasta nefiind preocupată să facă prozelitism, ci stând în neamul ei,

a fost în mod constant parte din istoria celor ce o constituiau în calitate de credincioși.

Așa se face că și la marele moment istoric al Unirii Principatelor Române, Biserica ortodoxă a participat din plin prin ierarhii ei, prin preoți și credincioși.

Unul dintre fruntașii patrioți care a luptat pentru cauza națională a Unirii a fost și Arhimandritul Neofit Scriban.

Neofit Scriban

Neofit Scriban s-a născut în anul 1808 în Burdujeni, pe atunci jud. Botoșani (acum Suceava), în familie de preot, cu numele de botez Nicolae. A învățat la școala de la Mrea Todireni din Burdujeni, apoi, în 1827 s-a călugărit la Mrea Gorovei de lângă Dorohoi. În 1833 este preot ieromonah la Mrea Sf. Trei ierarhi din Iași, făcând și Studii la Gimnaziul Vasilian și la Academia Milăileană din Iași pe care o absolvă în 1838. Între 1838-1839 studiază la Colegiul Național „Sf. Sava” din București.

Personalitate cu solidă pregătire teologică și culturală, Neofit Scriban a fost preot și predicator la Mitropolia din Iași și catehet la școlile publice de la Mrea Sf. Trei Ierarhi.

În 1839 a fost hirotonit protosinel, iar în 1841 a fost surghiunit de domnitorul Mihail Sturdza la Mrea Neamț, după care este profesor la școala națională din Fălticeni și revine la Mrea Neamț ca profesor de

științe religioase și limbă elină la școala națională de acolo (1843-1846).

Între 1846-1848 este director la școala națională Sf. Trei Ierarhi din Iași, apoi, pentru patru ani (1848-1852) este profesor de istorie, elină, retorică și filosofie la Seminarul de la Socola, în ultimii doi ani ocupând și funcția de rector.

În 1852 a devenit arhimandrit iar în 1857 membru în divanul Ad-Hoc militând pentru Unirea Principatelor. În 1862 este arhiepiscop titular de Edessa (Grecia) și între 1862-1865 locțiitor de episcop de Argeș. Este numit episcop titular prin decret semnat de Alexandru Ioan Cuza, dar refuză postul datorită unor probleme de canonicitate. Între 1868-1873 revine ca locțiitor de episcop de Argeș, după care se retrage la Burdujeni.

A murit la 9 octombrie 1884.

Neofit Scriban a lăsat în urmă o importantă operă constând în manuale didactice, traduceri, cuvântări, poezii, note de călătorie, alte broșuri și multe articole publicate în presa vremii.²

Despre Unirea Principatelor

Una din lucrările sale care arată implicarea sa în marele eveniment de la 1859 se intitulează *Unirea și neunirea Principatelor*, publicată în 1856 la Iași, de fapt o articulată cuvântare de mare și intensă vibrație adresată tuturor românilor, din care se vede atât talentul oratoric al autorului – de altfel profesor de retorică – dar și capacitatea de organizare logică și sistematică a ideilor.

În ceea ce privește talentul oratoric Neofit Scriban folosește metafore expresive și semnificative, recurge la citate, proverbe, aforisme, sentințe, chiar și în limba latină, cu traducere, desigur, din poeți antici, și din literatura română, își definește clar și logic conceptele unde este cazul.

În acest apel mobilizator arhimandritul utilizează cuvinte mari de cea mai demnă ținută morală, menite a trezi mândria îndreptățită a demnității personale pe două fronturi ale identității vieții unui român adevărat: patria sau națiunea și credința creștină, acestea, combinate au o înduioșătoare tandrețe părintească. Textul este mobilizator și prin urgența lui „acum” exprimată ca un fel de ultimatum prin repetarea cuvântului „astăzi”, cam așa cum în colinde actualizăm evenimentul Nașterii Domnului folosind timpul prezent: „Astăzi se naște Hristos”, sau cum într-una din rugăciunile de la slujba sfințirii celei mari a apei de Bobotează se repetă de atât de multe ori cuvântul „astăzi”.

Iată un fragment:

„Patriotule Române! Fiule al creștinătății! Tu până astăzi ai fost uitat de cealaltă lume, de celelalte nații. Providența s-a milostivit, și astăzi ți se trimite o întrebare de viață sau de moarte. Europa te întreabă și ca pe Român și ca pe creștin: Voiești tu moarte sau viață? Răspunde! Răspunde ca Român ca să cunoască lumea că în vinele tale curge tot de acel sânge strălucit care a fost fala lumii întregi; răspunde ca creștin ca să cunoască lumea că tu ești creștin, iar nu barbar păgân”.³

După cum se vede autorul este inspirat aici și din Sf. Scriptură când vorbește despre alegerea între viață și moarte, căci în Vechiul Testament Dumnezeu îi spune poporului lui Israel: „Iată Eu astăzi ți-am pus înaintea viața și moartea, binele și răul... alege viața ca să trăiești” (Deuteronom 30, 15 și 20).

Dimensiunea religioasă a apelului este accentuată și atunci când Neofit Scriban compară neunirea din neglijență sau din rutina unui fel de status quo, dar mai ales din opoziția conștientă și voluntară cu păcatul sinuciderii și, desigur, când în diverse locuri folosește argumente biblice, face apel la credința creștină sau Îl invocă pe Dumnezeu.

Scrisoarea sa are, în afară de introducere, două părți anunțate în titlu, neunirea și unirea, al căror contrast îl analizează metodic, sistematic, demonstrând catastrofa neunirii și beneficiile unirii cu argumente logice, istorice, biblice, chiar filologice și semantice atunci când definește termenii cheie, discutând problemele pe puncte și combătând deci punct cu punct pozițiile anti-unioniștilor, pentru a demonstra contrariul, tot punct cu punct, vorbind în favoarea unirii.

Abordând problema neunirii arhimandritul apelează la sufletul audienței sale, pe plan emoțional, definind națiunea ca pe o familie, precizând că dezbinătorul familiei este, de fapt, un ucigaș de părinți și ca atare același lucru se poate spune despre cei ce încearcă să dezbine nația sau să o țină în stare de neunire, de dezbinare, și de asemenea, precizând că dezbinarea vine de la diavol, în timp ce unirea vine de la Dumnezeu căci Iisus s-a rugat Părintelui ceresc pentru unirea tuturor „ca toți să fie una”.

După ce atrage atenția asupra faptului că trăind mult timp în rău, răul se face fire și apoi te simți în rău ca în elementul tău, referindu-se prin aceasta la un poet român, cu alte cuvinte se poate ca răutatea neunirii să nu mai fie conștientizată. Neofit Scriban invocând momente din istoria românilor, critică sistemul politic al timpului său cu luptele partinice, invidiile, intrigiile și alte tare la ordinea zilei.

În partea despre neunire problema este abordată pe puncte: religios, politic și administrativ, și pe sub-puncte, în cadrul administrativ vorbind despre capitala noului stat, despre locurile de muncă, despre demografie și despre demnitatea poziției de mitropolit. Aceasta deoarece anti-unioniștii se temeau că aducerea în țară a unui prinț străin ar dăuna credinței ortodoxe pentru că el ar încerca să impună propria sa religie.

Cu exemple din istoria Rusiei și a Greciei care au făcut același lucru, autorul demonstrează că prințul străin, dimpotrivă, a îmbrățișat religia supușilor săi, precizând cu o imagine de mare impact că așa cum este cazul cu tronul lui Dumnezeu, și tronul împăratului și al regelui se află în inimile supușilor săi și ar fi absurd de crezut că acesta o să-și arunce singur coroana de pe cap.

Politic vorbind, anti-unioniștii se temeau că o Românie unită ar putea fi considerată ca o amenințare la adresa Imperiului Otoman. Contra-argumentul constă în demonstrația că o Românie unită tocmai că ar fi de folos Imperiului Otoman știind că la marginea lui acesta are un stat puternic. În plus o Românie uită ar însemna și siguranța echilibrului politic european.

La punctele legate de sistemul administrativ, menționate mai sus, Neofit Scriban răspunde că deși capitala nu va fi în centrul țării, există multe state înfloritoare în Europa unde capitala nu e la centru fără ca acest lucru să împiedece dezvoltarea lor.

De asemenea la frica de pierdere de slujbe în noua țară, el explică de ce în noul sistem, cu mai largi instituții precum armata și miliția, nu va fi un deficit de locuri de muncă, și nici nu e cazul de temut că valahii fiind mai numeroși decât moldovenii îi vor discrimina pe aceștia.

Iată cum explică elocvent arhimandritul: „Unindu-se Principatele nimeni nu va fi nici Valah nici Moldovean, ci toți Români, nu două țări unite, ci una: o Românie, un Rege, un Dumnezeu”.⁴

Cât privește demnitatea mitropoliților aceasta nu va suferi nicio știrbire.

În secțiunea despre unire, înainte de a demonstra avantajele acesteia tot la nivel religios, politic și administrativ, autorul apelului amintește de cazuri ale popoarelor vecine sau mai extins vorbind, europene care tocmai pentru că și-au unit principatele, teritoriile (Rusia, Franța, Italia ș.a.) au ajuns state puternice și dezvoltate.

Astfel, pe plan religios unirea ar întări ortodoxia și ar face-o mult mai respectată între națiuni. Pe plan politic el explică în ce măsură o Românie unită ar reprezenta un avantaj politic atât pentru Turcia, cât și pentru Austria. Iar pe plan administrativ el arată cum ar înflori prin unire economia, industria și comerțul, și prin aceasta ar spori locurile de muncă, precizând că „unitatea direcției va da și o unitate spiritului național”.⁵

Cumva, ca într-un fel de simetrie în ceea ce privește organizarea ideilor și a textului, Neofit Scriban încheie făcând o indirectă referire la textul din Deuteronom despre alegerea între viață și moarte, el citând aici un alt literat: „Între moarte și lumină, o Moldova! alege”.⁶

Concluzie

Entuziasmul molipsitor al Unirii Principatelor Române, dragostea jertfelnică de țară și de neam, implicarea totală a lui Neofit Scriban în acest moment istoric de covârșitoare importanță pentru viitorul națiunii sunt evidente și în discursul pe care acesta l-a ținut la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor ales al României. Chiar și doar începutul acestui discurs reprezintă pentru cele de mai sus un clar *quod erat demonstrandum*.

Iată acest început:

„Te salutez, sfântă Românie! Te salutez, o țară, o pământule, ce porți comori de virtute și de adevăr! Românie! Scumpă Românie! Mărit a fost numele tău între popoare și între națiunile lumii și mărit are să fie”.⁷

Pr. Prof. Theodor Damian

Note

¹ Vezi „Unirea și neunirea Principatelor Române” în *Biserica Ortodoxă Română și Unirea Principatelor*, Ed. Cuvântul Vieții, Mitropolia Munteniei și Dobrogei, București, 2009, pp. 9-15.

² Neofit Scriban, Wikipedia: <http://ro.n.wikipedia.org/wiki>

³ *Biserica Ortodoxă Română și Unirea Principatelor...*, pp. 9-10.

⁴ *Ibidem*, p. 13.

⁵ *Ibid.*, p. 15.

⁶ *Ibid.*

⁷ Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, p. 377.

AROLA Spiritual Retreat

Continuing the tradition of recent years, on March 17-19, 2023, with the blessing of His Eminence Metropolitan Nicolae and His Grace Bishop Ioan Casian, the AROLA spiritual retreat was organized with the theme "Bridge between generations". It took place in several locations in the US and Canada and started with the Divine Liturgy and continued with Panihida. The moment that united us all in one thought and spirit was the online conference entitled: "Treasuring and comforting the elderly - expression of spiritual and social maturity" held by Rev. Fr. Ionuț Țutea, Advisor at the Social-Philanthropic and Missionary Sector of the Archdiocese of Bucharest. The conference aimed not only to re-emphasize the needs of the elderly, but especially how to respond to their needs, followed by a series of questions and answers. The

time given was not enough to share Father Țutea's experience. That is why we have proposed to organize another meeting in the near future.

After the online conference, different activities were held in each location where the experienced ladies showed their dexterity and talent by teaching those around them how to handle a needle. The skill of Romanian women's hands, which over the centuries have produced true works of art, has not been lost overseas either. The joy of being together in Christ and in the Church made time and space disappear, and the excitement of the unforgettable reunion came with the promise of "another time."

AROLA Board

ROYA Caroling Winter Camp

R

OYA held their annual winter camp "Tabăra de colinde" at St. Dumitru Romanian Orthodox Monastery in Middletown, NY, from December 29th, 2022 to January 1st, 2023.

The winter camp is one of the most anticipated events of our organization, partly due to the extended time spent together and the manner in which we pass to the new year. It was a blessing to spend the final days of the year together and to begin the new year in communal prayer with other young people, sharing in spiritual joy and singing carols.

We started the first day of camp with a warm meal and a couple introductory activities, which was followed by a conference via Zoom with Father Petru Neaga from Annunciation Romanian Orthodox Cathedral in Cleveland, OH. Father Petru was recently appointed ROYA's Spiritual Father, with the blessing of His Eminence, our Metropolitan Nicolae. Throughout the conference, Father Petru encouraged us to unite our lives with Christ and to be courageous in confessing all of our sins and in keeping our bodies and souls clean, in order to achieve our life's goal of salvation. The conference was followed by Vespers, served by Father Ieremia, the abbot of the monastery, who is a beloved host and spiritual guide of ROYA youth. We ended the night by splitting up into small teams and building gingerbread houses. This activity brought out our creative side. One of the teams derailed from the standard gingerbread house construction and created the city of New York, complete with Central Park and the Brooklyn Bridge. Another team drew the ROYA logo with frosting on the roof of their gingerbread house.

Our group began the second day of camp by attending Matins and Divine Liturgy, according to the monastery's liturgical schedule. Right afterwards, we met with Father Hrisostom from Putna Monastery via Zoom. He spoke to us about the joy of the Nativity of the Lord, and the way that well-known Romanian carols relay this message in simple yet theologically rich terms. Father Hrisostom encouraged us to focus on our relationship with our neighbors and that providing joy to others is a path towards salvation. After spending a couple hours outdoors, playing team-building games, we gathered for another conference with Father Simion and His Eminence, Metropolitan Nicolae, on Zoom. Father Simion spoke to us and answered our questions about

his experience working with NEPSIS ("Federația Fraților Nepsis din Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale"), an organization of Romanian Orthodox youth in Europe. Following the conference, we joined Father Ieremia and the brotherhood in the church for Vespers. After dinner, we gathered in the chapel and practiced the carols we were preparing to sing after Divine Liturgy on January 1st. Later that evening, our group prepared a tiramisu cake, to have as dessert for the following day. This was another fun team-building activity, as most participants helped in whichever way they could and the kitchen was filled with bustling energy.

We attended Matins and Divine Liturgy again on the third day. Afterwards, Father Ieremia spoke to us about the importance of the heart in our spiritual lives. Father Ieremia emphasized that only through our hearts can we get to know and truly feel our Lord Jesus Christ. We spent the rest of the day in anticipation of the New Year, preparing by practicing carols and confessing with Father Ieremia during free time. We spent the final hours leading up to the New Year through midnight together at Vigil, an Acatist to our Lord Jesus Christ, New Year's prayers, and forgiveness hugs.

On Sunday, we partook in the Divine Liturgy wearing our "ii". Divine Liturgy was immediately followed by our group's caroling performance, "Vin Colindătorii". Participants gathered in the church and sang a variety of carols together for an audience of monastery goers. After the official end of camp, a considerable number of our group were able to visit the Kursk-Root Icon of the Mother of God, located at the Holy Synod of Bishops cathedral in Manhattan. With Metropolitan Nicholas' - First Hierarch of the Russian Orthodox Church Outside Russia - blessing, Father Ieremia led a few members of our youth group and faithful from the New York city area in prayer to the icon of the Mother of God. It was a beautiful and blessed way to begin the New Year.

ROYA wishes to extend heartfelt gratitude to the people who continuously support our events by volunteering their time and energy!

Teodora Gîrlonța and Diana Vancea

St. John Cassian Feast Day and Concert of Tronos Choir at San Antonio parish, Texas

St. John Cassian and St. Andrei Saguna Metropolitan of Transylvania Orthodox Parish in San Antonio, Texas, celebrated their first patron saint, St. John Cassian. We were blessed with the presence of His Eminence Archbishop and Metropolitan Nicolae as well as Archdeacon Mihail Buca and members of the Tronos choir from the Romanian Patriarchate in Bucharest.

The weekend celebration began with Vespers on Saturday, celebrated in the presence of His Eminence and priests from Orthodox parishes in San Antonio, Austin, Houston, and Dallas. Fr. Vasile Tudora, from St. John the Baptist Greek Orthodox Church in Dallas spoke about the relationship between St. John Cassian, Great Lent and the Church music. Fr. Tudora mentioned that St. John Cassian, a Romanian Saint, was the founder of monasticism in Western Europe. Fr. Tudora explained us that we ought to seek peace through the processes of purification, illumination, and deification, to become closer to God, as many monks before us did it. These were deeply connected to the three mysteries of our church: Baptism, Chrismation, and Holy Communion. Through constant prayers coming from our hearts, we can achieve closeness to Him.

The Sunday service began with the Orthros followed by the Divine Liturgy. The answers and hymns were given by the Tronos choir and the Parish choir. Fr. Danut Suciu gave the sermon about the Fall of Adam from Heaven. Fr. Suciu reminded us that is God's will to fast and that we are saved by life in Christ. He reminded us that the real fasting is not necessary abstaining from certain food, is being able to live a life in communion with God, to grow to imitate Him. At the end of the Divine Liturgy, His Eminence offered us words of wisdom about St. John Cassian and his brother into Christ, Fr. Germanos, as well as the spiritual works of St. John Cassian. His Eminence encouraged us to read, especially in this period of Great Lent, from the writings of St. John Cassian.

After the Divine Liturgy, Archdeacon Buca and the Tronos choir together with the Parish choir interpreted liturgical hymns. At the end, Archdeacon Buca thanked His Eminence, the

Metropolia, and our parish for the involvement we all had in raising funds for his daughter's treatment of leukemia. From Irene, and his family, Archdeacon Buca gifted His Eminence with a Bishop bastony and our parish with a silvered icon of Mother of God. Archdeacon Buca took advantage of the opportunity and talked to us about his and his family involvement in raising money for the Fundeni Hospital. They changed windows, hospital beds, gifted the hospital with new and necessary medical equipment. He talked to us also about acquiring a very important medical equipment, the first genetic testing platform in Romania.

At the end, Fr. Ilies told us that 2023 was dedicated by the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church to the Pastoral care of the elderly and commemoration of the hymnographers and chanters. As a celebration of their life and dedication the church, the older members of our parish received each a silvered icon of Mother of God. The members of our parish choir received each a small decoration in form of a cross. Fr. Valentin urged us to donate for the acquisition of the special medical equipment so necessary in Romania. With this occasion, our parish was able to raise \$12,000.

All present shared the lunch together and united their voices in singing old Romanian songs. His Eminence congratulated the ladies from our parish for a wonderful meal and organization.

**Parish Priest,
Fr. Valentin Ilies**

Inauguration and consecration of the social hall of St. Mary's Church in Dacula, GA

On Sunday, January 22, 2023, His Eminence Nicolae, Romanian Orthodox Archbishop of the United States and Metropolitan of the Americas, was present among the faithful at St. Mary's Romanian Orthodox Church (Protection of the Mother of God) in Dacula, Georgia. Our hierarch's missionary visit began on Saturday evening with Vespers, which he served with Fr. Nicolae Clempuş, the parish priest, Fr. George Acsente from Sts. Constantine and Helen Church, and Fr. Theodor Regoş, a retired priest who is serving in our church. After Vespers, Metropolitan Nicolae offered a sermon in which he spoke to the faithful about all the ascetic saints celebrated in January, about their retirement from the world and their voluntary isolation in their respective cells, for prayer, about the struggle with thoughts and temptations that come in solitude. Metropolitan Nicolae urged the faithful present to find moments of retreat in his/her own cell (room) to pray and spend a few moments with Christ alone. These moments are edifying and strengthen us in our daily struggle with sin and the hectic world we live in.

The next day, Sunday, Metropolitan Nicolae was welcomed at the church by Fr. Nicolae Clempuş and Fr. Theodor Regoş, with whom he celebrated the Divine Liturgy. Mr. Cătălin Ghenea, the consul from the General Consulate of Romania in Miami participated with us in the Divine Liturgy. These were uplifting moments for the Romanian faithful from the Atlanta area who attended the service in large numbers.

In his sermon, Metropolitan Nicolae spoke about the tax collector Zacchaeus and how Christ's presence changed his life:

"Today's Holy Gospel should be an exhortation to each of us to investigate what our chances are of

meeting God. The visual encounter of the blind man and Zacchaeus in Jericho brought them salvation. When the eyes of the man – blind from birth – were opened, the first face he saw was that of Christ, God Incarnate, and so he received salvation of soul along with healing from blindness. Like Zacchaeus, he saw Christ, he met God and this joy of encounter changed his life... May we also take courage to raise our eyes toward the icon and meet Christ, and may the encounter have the importance of the one between Christ and Zacchaeus."

After the Divine Liturgy, His Eminence led the priests, cantors and all the faithful in a beautiful procession to the new parish building which will contain the social hall and a parish school. With icons, prayers and hymns, the group of faithful and priests together with their Hierarch reached the red ribbon marking the main entrance to the building. After His Eminence Nicolae and Consul Cătălin Ghenea officially cut the inaugural ribbon, the two were welcomed with bread and salt according to the old Romanian tradition by Claudiu Dima, President of the ROYA Youth Organization and Katerina Clempuş, a first-year university student in the state of Georgia.

This was followed by the consecration of the new building, which took place with a large participation of our church's parishioners. During the agape meal, prepared and served with great dedication by our volunteer ladies, those present were able to enjoy a classical music program performed by some talented young people from the community.

Fr. Nicolae Clempuş read out the list of donors and benefactors who gave their little for the Church and the Lord's work in the world. Particularly mentioned was Mrs. Carmen Stan, an architect who

worked pro-bono on the construction project but who passed away during the construction period. Mrs. Carmen Stan's mother was present at our celebration, and she was presented with the Gramatas of Founder and Benefactor. This same distinction was present to two members of the parish council: George Dudu and Ionel Soran, who also passed into eternity during the construction.

At the end of our event, Consul Cătălin Ghenea spoke to those present about the consular services they can benefit from and about the Itinerant Consulates that will be organized in the Atlanta area.

Metropolitan Nicolae congratulated the parish priest together with the parishioners of St. Mary's

Church for the beautiful achievement and pointed out that each one of us becomes a missionary of Christ in the world, that through us Christ works and through us many other people have the chance of salvation.

The Romanian community of St. Mary's Church in Dacula, Georgia, which is placed under the protection of the Mother of God, experienced with emotion a historic day and enjoyed special guests at the end of a very important chapter of its existence on American soil.

Fr. Nicolae Clempuş

Împreună în rugăciune. Tabăra de familie Sfântul Simeon și Sfânta Ana

Organizată de *Episcopia Ortodoxă Română a Canadei*, cu binecuvântarea și implicarea directă a Preasfințitului Părinte Episcop Ioan Casian, ediția a II a Taberei de familie, *Sf. Simeon și Sf. Ana*, organizată în perioada 10-13 martie, 2023, a reunit 31 de tineri, precum și părinți și bunici din parohiile din Ontario și Quebec. Tabăra a fost găzduită de Centrul "The Valley of The Mother of God" al Bisericii Copte din Mono, Ontario.

Aflându-ne în *Anul omagial al pastorației persoanelor în vârstă și anul comemorativ al cântăreților și imnografilor bisericești*, tabăra de familie s-a bucurat de un număr mare de participanți, copii și tineri precum și familiile lor, care au putut să descopere frumusețea imnelor bisericești și să ia parte la un eveniment formator și educativ duhovnicesc și creștinesc.

Cei prezenți au participat la diferite activități educative: rugăciunile de dimineață și de seară, săniuș și sporturi de iarnă, lecții de încondeierea ouălor, precum și la o sărbătoare a tuturor participanților născuți în prima parte a anului.

Prezenți la Sfânta Liturghie și totodată avându-i aproape pe Preasfințitul Părinte Episcop Ioan Casian și pe Pr. Ieromonah Policarp Athenagoras, care le-a fost gazdă primitoare la mănăstire, tinerii au participat și la Conferința organizată de Centrul de formare catehetică *Sf. Maxim Mărturisitorul*, susținută de **IPS Părinte Serafim – Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord**, - intitulată *Sf. Grigorie Palama apărătorul călugărilor isihaști*.

Episcopia Ortodoxă Română a Canadei are ca prioritate pastorația tinerilor. De asemenea, investește susținut în formarea și educarea tinerei generații de români canadieni, iar organizarea taberelor și

activităților educaționale se înscrie în calendarul de evenimente, atât al parohiilor, cât și al Episcopiei.

Entuziasmul și bucuria de a fi împreună, a se ruga și a lega prietenii, rămân darurile pe care fiecare activitate educațională o lasă în urmă spre întărirea în credința ortodoxă a generațiilor ce se formează acum în Canada.

Pentru că această tabără a avut ca leitmotiv întrebarea "Când mai facem următoarea tabără?" primim cu multă anticipație spre Tabăra de vară *Sf. Teodora de la Sibla*.

Carmen Ognean

PASTORALĂ

LA PRAZNICUL ÎNVIERII DOMNULUI 2023

† IOAN CASIAN

din mila lui Dumnezeu

Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei

*Iubitului cler și dreptslăvitorilor creștini,
pace și bucurie de la Hristos Domnul Cel Înviat, iar de la noi arhierească binecuvântare.*

*“Dar când mergeau ele să vestească ucenicilor; iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: Bucurați-vă!
Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat.”
(Matei 28, 9)*

**Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,**

Hristos a înviat!

Sărbătoarea Învierii Domnului nostru Iisus Hristos este un eveniment al întâlnirii și al descoperirii. Este momentul în care Hristos vine în întâmpinarea ucenicilor și femeilor mironosițe surprinzându-i. Este momentul revelator care retrezește înțelegerea și readuce privirea martorilor în prezența adevărului, restabilind adevărata vedere și cunoaștere. Hristos prin înviere săvârșește o minune care schimbă ceva fundamental în ontologia firii noastre omenești de după cădere. El operează o schimbare în ontologia logicii păcatului, a firii atinse de moarte și patimă. El biruie moartea și restabilește viața omului în drepturile ei firești, inițiale, datorite de Dumnezeu în momentul creației.

Cum face aceasta Hristos?

Iată ce ne spune Sf. Efrem Sirianul: “Din înălțime S-a pogorât ca Domn, din pânțece a ieșit ca un rob. Moartea a căzut în genunchi înaintea Sa și în învierea Lui i S-a închinat viața. Binecuvântată fie izbânda Sa!”[1] Hristos biruie pe două planuri. El se arată ca Domn și Creator. Omul îl are în față pe Dumnezeu. Dar vederea și înțelegerea Lui ca Dumnezeu îi devin accesibile omului prin întrupare. Hristos se naște din Fecioara Maria făcându-se ca unul dintre noi, asemănător întru toate afară de păcat.[2] Hristos este în același timp Dumnezeu și om. Dumnezeirea vine în întâmpinarea omului, se descoperă, se revelează; dar aceasta nu se putea face în mod simplu și direct căci spune Dumnezeu lui Moise în Vechiul Testament: “Fața Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate vedea omul fața Mea și să trăiască” (Ieșire 33, 20). Dumnezeu oferă o posibilitate de rezolvare a acestei

dificultăți – întruparea Lui. Ea deschide omului posibilitatea de a se apropia de Dumnezeu și de a-L putea contempla. Firea noastră umană luată de El din Fecioara Maria devine astfel mâna lui Dumnezeu sau mediul prin care omul Îl poate întrezări pe El și lucrarea Lui și să trăiască.

Prin întrupare două lucruri se întâmplă: primul – premisele înfrângerii morții sunt puse. Ea va fi învinsă prin înviere. Prin întrupare moartea își domolește tirania asupra vieții pentru că simte suflul vieții veșnice apropiindu-se; al doilea – în înviere viața își recapătă adevărata rațiune de a fi și se supune Celui veșnic înțelegând că Cel întrupat este veșnicia. El este adevărata finalitate a vieții omului.

De ce Hristos poate face acestea? Cine este Hristos?

“De la Dumnezeu vine Dumnezeirea Lui și de la cei muritori umanitatea Lui; de la Melchisedec preoția Sa, iar de la casa lui David împărăția Sa. Binecuvântat fie amestecarea lor întru El!”[3] – spune Sf. Efrem Sirianul. Hristos unește cerul și pământul. În persoana sau ipostasul Lui unic se unesc neamestecat, neschimbat, neîmpărțit, nedespărțit[4] firea dumnezeiască și firea omenească. În Hristos s-au întâlnit dumnezeirea cu umanitatea, preoția cu împărăția. Hristos este persoana deplină care unește pe Dumnezeu cu omul, slujirea cu ocârmuirea. De aceea Hristos prin întrupare, suferință, moarte și înviere restabilește slujirea lui Dumnezeu de către om în mod deplin. Mai întâi restabilește unitatea sinergic-lucrătoare a firii omenești cu cea dumnezeiască în întrupare. Mai apoi restabilește slujirea preoțească a omului și puterea lui cârmuitoare în calitate de coroană a creației și responsabil al ei.[5] Logica păcatului care înseamnă răzvrătire și necuviință față de Dumnezeu este desființată prin unirea celor două firi în persoana unică a Fiului lui Dumnezeu și prin restabilirea omului ca preot al lui Dumnezeu în cadrul creației. El reprezintă chipul lui Dumnezeu printre făpturile lumii. Precum Dumnezeu conduce prin providență lumea

aceasta la fel și omul este chemat să conducă cele ale lumii peste care este pus stăpân prin înțelepciunea pe care Dumnezeu i-a dăruit-o.

Ce înseamnă taina Paștelui pentru noi oamenii?

“El (Hristos – n.n.) – spune Sf. Meliton de Sardes – este toate: lege întrucât judecă, cuvânt întrucât învață, har întrucât mântuiește, Tată întrucât naște, Fiu întrucât se naște, oaie întrucât pătimește, om întrucât se îngroapă, Dumnezeu întrucât învie. Acesta este Iisus Hristos; Lui fie slava în veci. Amin. Aceasta este taina Paștelui, precum s-a scris în Lege (...)”[6] Hristos ne cuprinde pe toți. El cuprinde în persoana și viața Sa, în faptele Sale, toate cele necesare mântuirii noastre. El este Cel care rânduieste toate după legea pe care a făcut-o pentru noi toți. El ne descoperă pe Dumnezeu și rațiunile profunde ale lumii și ale existenței omului. El este Cel care dăruiește lumii harul dumnezeiesc, harul existenței și al îndreptării către mântuire și viață veșnică. El ne naște ca Tată la viața cea nouă și veșnică. El este Fiu ca Cel ce se naște din Tatăl dar și din Fecioara ca om. El este jertfa care jertfește pentru noi. El este îngropat ca om pentru a îngropa firea noastră omenească păcătoasă. El învie ca Dumnezeu pentru a dăruia viața veșnică omului care o pierdu-se prin păcat și neascultare. Taina Paștelui este taina totalei transfigurări a omului oferită de Hristos Fiul lui Dumnezeu omului în dar și pe care acesta și-o poate însuși prin credință și manifesta prin fapte bune.

Cum lucrează Hristos în Persoana Sa îndreptarea firii noastre?

“Acesta, – spune Sf. Meliton – venind din ceruri pe pământ pentru cel ce pătimea, îmbrăcându-se în acela printr-o Maică Fecioară și ieșind om, a pățimit pătimirile celui ce pătimea și prin trupul cel ce putea pătimi a nimicit pătimirile trupului, iar prin Duhul Său ce nu putea muri a omorât moartea omorătoare de om.”[7] Hristos s-a pogorât din ceruri și a luat firea omenească din Fecioara Maria. În felul acesta El s-a făcut solidar cu noi, făcându-se unul dintre noi, pentru a lucra mântuirea. Prin luarea firii omenești din Fecioara Maria în persona Sa, El și-a însușit pătimirile trupului nostru păcătos și pătimăș, îndreptându-le și vindecându-le. Dar El împlinește chiar mai mult. El redă viața veșnică omului prin Duhul Sfânt, Duh veșnic și restaurator al vieții îndumnezeite care este vocația omului. Hristos Însuși în Persoana și prin lucrarea Sa se face temelie restaurării și mântuirii fiecărui om în parte. Toate cele necesare sunt împlinite mai întâi în Persoana Sa pentru ca mai apoi aceasta lucrare să se reverse în cei doritori de a-I urma calea.

Dragi credincioși și credincioase,

“Nașterea Sa e pentru noi curăție, botezul Său pentru noi ispășire – spune Sf. Efreem Sirianul; moartea lui pentru noi e viață și înălțarea Sa pentru noi ridicare. Cât de mult trebuie să-I fim mulțumitori!”[8] Hristos

prin lucrarea Sa împlinește totul în vederea restaurării omului. Prin întrupare el curăță natura noastră omenească pentru că se naște fără de sămânță bărbătească și fără de păcat cu consecințele lui. Prin botez nu El este Cel ce se sfințește ci Cel care sfințește apele și firea noastră și iartă păcatul strămoșesc. El sfințește întreaga creație prin harul pe care îl dăruiește. Moartea lui este în fapt moartea trupului omenesc în care sunt prezente consecințele păcatului. “Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le” spune troparul canonului de Paști. Prin suferință și moarte El răstignește și îngroapă trupul păcatului pentru ca a treia zi să învieze din morți cu el transfigurat de puterea dumnezeirii. Trupul este restabilit prin învierea Lui în starea lui firească, nesupus logicii păcatului și patimilor, nemuritor, îndumnezeit, nepăcătos, transfigurat și vrednic de a fi locaș al Duhului Sfânt. Iar prin ridicarea la ceruri Hristos îl adâncește pe om în profunzimea și intimitatea legăturii cu Dumnezeu. Învierea lui Hristos este cea care transfigurează totul în vederea împărăției lui Dumnezeu.

“Astfel, să prăznuim această sărbătoare, în care Hristos a înviat – spune Sf. Ioan Gură de Aur. Pentru că S-a înălțat, și împreună cu El a înviat și omenirea. Și pe de o parte a înviat zdrobind legătura morții, și ne-a înviat și pe noi, dezlegând legăturile păcatelor noastre.”[9] Timpul sărbătorii pascale este cel al binecuvântării și al împlinirii făgăduințelor. Este timpul dezlegării de legătura păcatelor. Omul dobândește o nouă înțelegere, una spirituală, diferită de cea pătimășă. În loc de ură omul primește și învață de la Hristos iubirea adevărată. În loc de egoismul propriu și preocuparea exagerată de sine omul este îndemnat să învețe să fie milostiv. În loc de a sta sub întunecimea grea a păcatului, omul prin Hristos dobândește iertarea păcatelor, eliberându-și conștiința de orbirea spirituală care îl face să rămână departe de Dumnezeu și de împlinirea voii Lui. Roadele păcatului și ale trupului neînduhovnicit sunt necurăția, vrajbele, certurile, dezbinările, eresurile, mânia și altele.[10] La opusul lor, roadele Duhului sunt dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția.[11] În cuvintele Sf. Ap. Pavel vedem că roadele omului duhovnicesc sunt diferite de cele ale omului trupesc. Logica păcatului cu efectele sale distrugătoare, este inversată cu logica sfințeniei și a îndumnezeirii care este adevărata vocație a omului.

Să urmărim îndemnul Sf. Grigorie Teologul: “Să ne aducem ca roade pe noi înșine, zidirea cea mai de preț și cea mai firească a lui Dumnezeu, să redăm chipului ‘chipul’, să ne cunoaștem valoarea, să ne cinstim prototipul, să înțelegem puterea tainei și din ce pricină a murit Hristos. Să ne facem asemenea lui Hristos, pentru că și Hristos S-a făcut asemenea nouă, să ne facem pentru Acesta dumnezei, deoarece și Acela S-a făcut pentru noi om (...) Să-I dăruim toate, fiecare să-I oferim toate Celui Care S-a dat pe Sine, ca

Izbăvitor și Chezășuitor, de dragul nostru”[12] căci “nu mă tem, nu mă înfricoșez de război, nici nu iau în seamă neputința mea, ci mă sprijin pe puterea negrăită a Aceluia Care urmează să mă susțină în luptă.”[13]

Dacă privim realitatea noastră înconjurătoare ne putem întreba cu Sf. Nicolae Velimirovici: “Cum spunem că a biruit moartea Domnul Cel Înviat, de vreme ce oamenii încă mor?”[14] Dar tot el ne oferă răspunsul: “Cei ce-au intrat în lumea aceasta prin pântecul maicii lor vor ieși din ea prin moarte și prin mormânt. Este lege aceasta. Dar pentru noi care murim în Hristos, moartea nu este un abis întunecat, ci este nașterea la o viață nouă, este întoarcerea acasă. Pentru noi mormântul nu este întuneric fără de sfârșit, ci este poarta la care ne așteaptă îngerii lui Dumnezeu strălucitori. Pentru cei plini de dragostea lui Hristos mormântul nu-i decât cea din urmă piedică în calea prezenței Lui (...) Mormântul nu mai e un abis pentru că El l-a umplut cu Sine; nu mai e întuneric pentru că El l-a străluminat; nu mai e groază pentru că nu mai e semn al sfârșitului ci al începutului; nici groapa nu e casa noastră în veșnicie, pentru că este numai ușa ce dă într-acolo. ... Victoria lui Hristos e temeinică; prin El moartea a fost înghițită de biruință (1 Corinteni 15, 54).”[15] Învierea lui Hristos a schimbat total semnificația morții. Ea nu mai este finalul unui eșec omenesc datorat ispitei neascultării și căderii. Mormântul a devenit o etapă spre învierii. El este o etapă necesară dezbrăcării de omul cel vechi și îmbrăcării în omul cel nou. El este calea care ne poartă la întâlnirea cu Creatorul și Domnul. Mormântul după învierea lui Hristos este plin de bucuria prezenței harului vieții celei noi a lui Hristos.

Să exclamăm și noi cu Sf. Efreim: “Cine e pentru noi, Doamne, asemenea Ție? Puternice, Care Te-ai micșorat, Veghetorule, Care ai adormit. Neprihănitule, Care ai fost botezat, Viule, Care ai murit, Împărate, Care ai fost batjocorit, ca să dai tuturor cinste! Lăudată fie cinstirea Ta!”[16] Hristos s-a făcut tuturor toate pentru a câștiga pentru noi mântuirea.

Note

[1] Imn 8 (1), p. 234 în Sf. Efreim Sirianul. *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii* (studiu introductiv și traducere diač. Ioan I. Ică jr), Ed. Deisis: Sibiu 2010

[2] cf. Evrei 4, 15

[3] Imn 12 (1), p. 234

[4] Definiția dogmatică a unirii firii dumnezeiești și celei omenești în persoana lui Hristos cu păstrarea caracteristicilor fiecăreia (Sinodul IV Ecumenic 451, Calcedon)

[5] cf. Facere 1, 28; 2, 15

[6] Sf. Meliton de Sardes. *Despre Paste* (9) în Sf. Efreim Sirianul. *Imnele Păresimilor...*, p. 32

[7] Sf. Meliton (66), p. 40

[8] Imn 16 (1), p. 235

[9] Sf. Ioan Gură de Aur. *Predică la Duminica Paștelui*, p. 15 în *Predici ale Sfinților Părinți la duminicile de peste an*. Ed.

Iubiți frați și surori,

Să urmărim chemarea de a-L întâlni și cunoaște pe Hristos asemeni ucenicilor pentru a-L putea mărturisi asemenea lor lumii întregi: “Veniți, așadar, toate semințiile oamenilor cele împietrite în păcate și primiți iertarea păcatelor – spune Sf. Meliton de Sardes. Fiindcă Eu sunt iertarea voastră, Eu Paștele mântuirii, Eu mielul cel junghiat pentru voi, Eu răscumpărarea voastră, Eu viața voastră, Eu învierea voastră, Eu lumina voastră, Eu mântuirea voastră, Eu împăratul vostru. Eu vă duc la cele mai înalte ale cerurilor, Eu vă voi arăta pe Tatăl cel veșnic, Eu vă voi învia prin dreptatea Mea.”[17]

Să ne apropiem cu bucurie și inimă curată și să-L cuprindem pe Hristos-Dumnezeu: “Că iată – spune Sf. Ioan Gură de Aur –, ne-a venit sărbătoarea cea dorită și mântuitoare, ziua Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, temeiul păcii, pricina împăcării, încetarea războaielor, călcarea morții, înfrângerea diavolului.”[18]

Să punem temelie bună gândurilor și faptelor noastre prin Învierea lui Hristos pentru ca “prin fapte și cuvinte neîncetat să-Ți strig: Domn ești și Dumnezeuul nostru”[19]

Cu ocazia Praznicului Învierii Domnului, să-i dăm slavă lui Hristos Domnul cel înviat a treia zi din mormânt, să-i mulțumim pentru darul învierii și cunoașterii Lui prin credință.

Vă doresc tuturor – cler și credincioși – în această perioadă pascală luminoasă, ajutor de la Dumnezeu și binecuvântare duhovnicească, pace în suflete și în lume și dragoste între noi și între popoare.

“Îmbrățișați-vă unul pe altul cu sărutarea dragostei. Pace vouă tuturor, celor întru Hristos Iisus. Amin” (1 Petru 5, 14).

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru către Hristos-Domnul rugător și de tot binele doritor,

† IOAN CASIAN

Saint-Hubert/Montreal 2023

Egumenița: Galați 2009

[10] Galateni 5, 19-21

[11] Galateni 5, 22-23

[12] Sf. Grigorie Teologul. *Predică la Duminica Paștelui*, p. 10-11 în *Predici ale Sfinților Părinți*.

[13] Sf. Ioan Gură de Aur, p. 13

[14] *Ziua Învierii*, p. 218 în Sf. Nicolae Velimirovici. *Predici*. Ed. Ileana: București 2006

[15] Ibidem

[16] Imn 22 (1), p. 236

[17] Sf. Meliton (103), p. 45-46

[18] *Cuvânt la Sfintele Paști*, p. 148 în Sf. Ioan Gură de Aur. *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, EIBMBOR: București 2006

[19] *La pipăirea lui Toma*, p. 128 în Sf. Roman Melodul. *Imne teologice*. Ed. Doxologia: Iași 2012

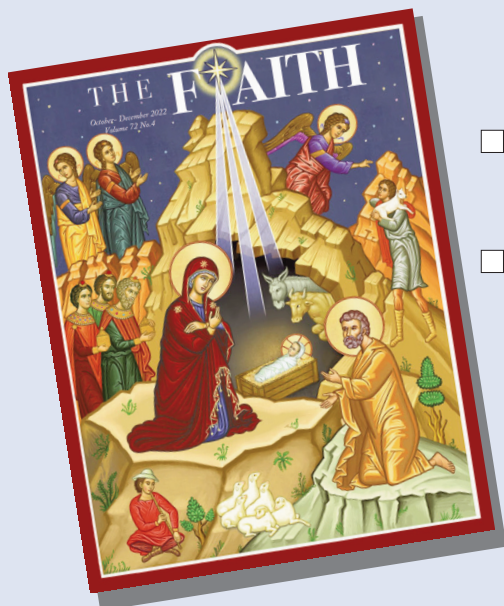
Cărți duhovnicești, documentare și muzică religioasă din România. Stocul nostru de produse este actualizat zilnic și este în creștere continuă. Aprovizionarea o facem de la depozite și edituri din toată țara. Suntem receptivi la solicitările și sugestiile dumneavoastră.

De două ori pe an sunt aduse din România un număr de peste 400 de titluri de carte religioasă oferite credincioșilor spre zidirea sufletească și apropierea lor de Dumnezeu.

Romarch Bookstore
5410 N. Newland Ave.
Chicago, IL 60656
Tel: 773-774-1677
Web: www.bookstore.catedrala.org
Email: bookstore@catedrala.org

THE *Credința* FAITH

Romanian Orthodoxy in America

- ☐ YES! I want to subscribe to *Credința / The Faith Magazine*
One year subscription (4 issues) — \$ 10 USD / 15 CAD
- ☐ YES! Please send me the *2022 The Faith Almanac*
(Almanahul Credința) — \$ 10 USD / 12 CAD

Make checks payable and mail to:

Vă rugăm să trimiteți comanda pe numele și adresa Arhiepiscopiei:

Romanian Orthodox Metropolia of the Americas
5410 North Newland Avenue • Chicago IL 60656-2026 • USA

Name: _____

Address: _____

City: _____

State: _____

Zip: _____

Country: _____

Phone: _____

